

L'ESTEL

de Mallorca

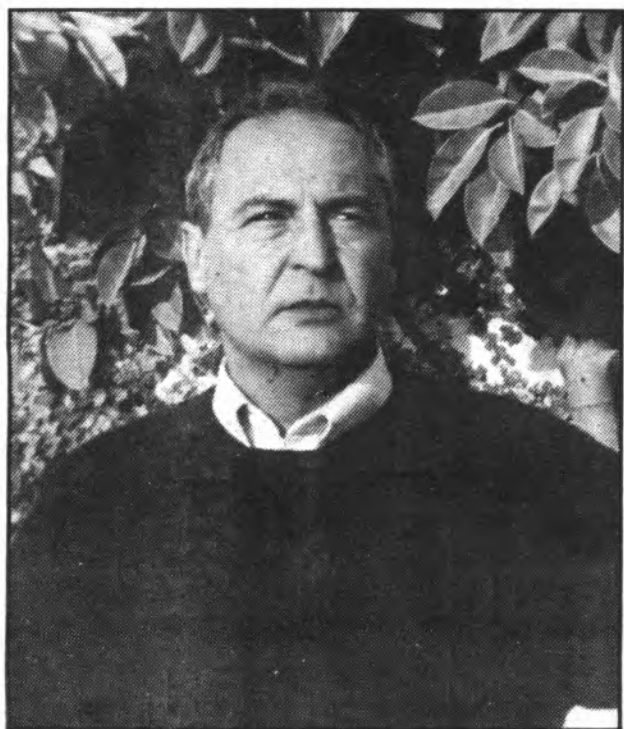
ANTIC S'ARENAL DE MALLORCA

EL DIARI DELS MALLORQUINS

ANY XIII. NÚMERO 289

15 D'ABRIL DE 1994

PREU: 200 PTS

En Joan Lluís Gamundí torna a la política activa. A la pàgina 10, més informació sobre aquest polític calviàner.

Necessitam promotors i promotores de l'ESTEL als diferents pobles i ciutats de Mallorca i de la resta dels Països Catalans. Telefonau al 971 - 26 50 05

Un exemplar d'aquest periòdic serà regalat a totes les famílies de Can Pastilla, es Coll i es Molinar. Si vos ha agradat, telefonau al 26 50 05 i el vos enviarem cada 15 dies.

Elèctrica

Ceballos

Instal·lacions elèctriques i sanitàries

Carre Lleó XIII, 55 - B. Tlf. 42 88 47.

Mòvil 908638371. 07198 Son Ferriol

ÉS MOLT SENZILL!

Telefonau al 26 50 05 i vos enviarem L'ESTEL cada 15 dies

BODEGON CAN TONI I ROSER

(Ex Cafeteria Balear)

Trenta tapes diferents
Carns, peixos, paelles, sarsuela a la catalana i, pre encàrrec, tot allò que vosté vulgui
Carrer Virgili, 3 - Tlf. 26 89 38. Can Pastilla

MUSIC BAR LITA

Música en viu
cada vespre.
Guitarra i
orgue Karaoke
Carrer Virgili, 2. Can Pastilla

Xafarderies

• **El Granero** són unes cases antigues de Can Pastilla que no fa molt de temps foren un restaurant. Fou cedit, ara fa un any, a l'associació gitana que presideix el senyor Amaya amb l'objectiu de fer-hi tallers ocupacionals. De tallers ocupacionals res de res, ha estat ocupat per un centenar de gitanos provinents del Sosiego, del Pil·larí. Això ens ho conta el vice-president de l'associació de veïns de Can Pastilla. Es queixen de la mala imatge que dona aquesta gent a la barriada i de la brutor que espargeixen per la rodalia. A la gent normal, afegeix el vice-president, el batle els dicta unes ordenances, com per exemple dur les bosses de fems als contenidors a partir de les vuit del vespre. Aquesta gent espargeix els fems per tot arreu i a tota hora, i l'autoritat no els diu res.

• **L'Hotel Los Almendros**, de Can Pastilla, té tres estrelles, està tancat fa anys. Els joves hi entren a dormir i fan desastres. El passat dia 28 de març, a trenc d'alba, varen calar foc a una habitació, els bombers de s'Arenal hi varen anar a apagar el foc. Tanmateix això no durarà massa ja que els propietaris han començat les obres per convertir-los en apartaments.

• Apartaments i xalets que n'hi haurà per llogar i per vendre. Rètols de "es ven" o "es lloga" n'hi ha a milenars per tota la geografia mallorquina. Han fet massa cases i ara no hi ha gent abastament per ocupar-les.

• **Els vells de Can Pastilla** es diverteixen molt. Tenen el local al carrer de Cala Estància. Els horabaixes juguen a cartes i cada dijous fan ball, organitzen qualche torrada i cada mes van d'excursió. Per fer les excursions van amb els vells de les Cadenes, que també estan organitzats en associació de tercera edat. Tenen un taller de ceràmica i un altre de pintura damunt roba. Són dos-cents cinquanta afiliats i encara n'hi caben més. Tenen el local molt gran.

• Els restauradors gallecs de cada dia fan més retxa a la nostra comarca. La direcció del **restaurant O'Polpo**, de Can Pastilla ha patrocinat amb vuit copes el primer trofeu de Setmana Santa jugat entre el club de futbol Can Pastilla i el club de futbol de la Porciúncula.

• Molt, però que molt bé, ha quedat el **carrer Timó**, fins a la placeta de la Font, del Molinar, tot empedrat. També han estat empedrades les voreres del passeig del Born del Molinar, i ens ha agradat. El batle Fageda, en això d'obres, hi entén. Per qualche cosa és aparellador.

• Molta moguda hi ha a la **Cèl·lula Esportiva del Coll d'en Rabassa**: tres tornejos de futbol amb quaranta-vuit equips, una marató d'esquai dia 16 que durarà

tot lo dia, classes d'aeròbic, de judo. Tenen una sauna, juguen a tennis, a voleibol...

• L'anticatalanisme dels nacionalistes espanyols ja ha arribat a cotes delirants. La darrera mostra són les declaracions del president d'un club de futbol, el Deportivo de La Coruña, **César Augusto Lendoiro**, qui jura i perjura que el Barça guanyarà la lliga amb l'ajuda dels àrbitres i que tot plegat forma part del pacte a què han arribat els socialistes espanyols i els nacionalistes catalans. Ah!, aquest senyor és un capítol del Partit Popular de Galícia.

• Respecte del pacte per a les **eleccions europees** signat entre el PSM, UPV i CiU cal dir només dues coses: és el primer pic que es pot parlar d'una candidatura de Països Catalans (una altra cosa és que els mateixos implicats ni en parlin, d'aquest assumpte) i, també, aquesta vegada no hi ha dretes ni esquerres, els quatre partits que pacten són, els uns, progressistes, els altres, lliberals i, uns altres encara, demòcrata-cristians, o com es deia abans: d'esquerra, de centre i de dreta. No sabem si això és bo o dolent, és així i ja està bé que així sigui. Esquerra Republicana i Unió Mallorquina han decidit pactar amb altres partits nacionalistes o regionalistes de la resta de l'Estat espanyol, com havia fet el PSM fins ara.

• En **Tomeu Penya** ha tret al carrer un altre disc titulat *Una aclucada d'ulls*, editat per Blau/Discmedi. En una cançó d'aquest nou disc, en Tomeu està acompanyat per la cantant argentina Adriana Ceballos; es tracta d'una cançó que ja sona en versió de videoclip i que, de veres, és molt bona. L'hem sentida pel programa del Canal 33 *Sputnik*, un dels millors programes musicals que esfan actualment. Tot d'una que poguem, comprem el disc.

L'home, el fet, la paraula

Julià Pere Rado i Garau.

L'home ha fet la paraula per poder parlar, comptar, narrar, recordar, prometre, etc tota una sèrie d'esdeveniments i fer-los conèixer als demés; aqueixa asseveració no vol ni pot ésser més que una petita reflexió, escrita del meu pensament en aqueix dia 19 de març de 1994, dia faller, dia del pare del fill i del peix.

Per la boca mor el peix i pel coll el decapitat i això no és cap reflexió utòpica sinó el ressò de les paraules més escoltades aqueixes darreres dotze hores, i no parl de religió, que ja per sabudes ens arribaran a fer el cuc de l'orella malalt.

El que a les persones humanes —n'hi ha que no ho són— les hagin de creure pel que diuen seria el més normal, però —sempre hi ha un emperó— la realitat quotidiana ens fa veure que sovint les paraules no solen tenir el mateix pes que els fets i que exemples llunyans, propers, recents, immediats o externs no solen donar la raó a aquells que defensen la paraula davant els fets, ja que molt sovint la llengua, tros de carn ubicada dins la fossa bucal, diu el contrari del que després feim o realitzam.

Si realment la paraula fos aqueixa mena de retrat de la veritat, no caldria que ni tan sols escrivíssim els pactes, els contractes, les sentències, els concordats, els plans de pau, les resolucions de l'ONU ni fins i tot els acords de les actes de la faràndula.

La reacció de les forces populars davant les paraules és la de caure en la més inòcua relació dels fets sense importar el que diu la idea; són els fets el que ens fan caminar, no tan sols la idea.

Si no vaig errat de comptes, fou un polític molt llunyà, el creador del partit més gran de tota la humanitat i el més poderós, qui va dir: "Pels seus fets els coneixereu".

I al cap de tants d'anys resulta quasi tenebrós reconèixer un home bo sols per la paraula, i perdonau-me il·lustre Francesc de Borja, i un ca sols pel pelatge; l'home és bo pels fets i el ca si no mossega.

Ah, i el debat era de idees no de persones.

La meva llengua

Doncs sí, català de Mallorca, català insular, català de Biniamar

I... a propòsit, coneixeu la poesia d'Apel·les Mestres, titulada "La meva llengua", que diu:

No em preguntis per què, però l'estimo de cor, la meva llengua.

No ho preguntis en va:

sols puc respondre't

l'estimo perquè sí, perquè és la meva.

L'estimo perquè sí, perquè eixa parla

és la parla mateixa que al so d'una "non-non"

la més formosa, bressà amorosament ma son primera.

L'estimo de tot cor per catalana,

l'estimo perquè en ella

la primera rondalla em contava l'àvia

un capvespre d'estiu mentre el sol queia.

L'estimo de tot cor, perquè en descloure's

l'exquisida poncella dels meus vint anys,

aquell sublim "l'estimo"

va dictar-me'l l'amor per / en eixa llengua.

L'estimo de tot cor perquè la parlen

els meus amics de sempre,

els qui em criden avant i avant m'empenyen,

els qui ploren amb mi i els qui amb mi riuen.

L'estimo de tot cor perquè cigales i espigues

i roselles i els rossinyols i el mar i el cel i l'aire,

els seus gran secrets en català em revelen.

L'estimo de tot cor perquè no en trobo de més

franca i més bella.

I em preguntes per què? Això em preguntes?

L'estimo perquè sí, perquè és la meva!!

Mateu de Ramon i Morro, Peguera

Fins un 25% de descompte amb la presentació d'aquest anunci
ÒPTICA SBERT
 SANT MIQUEL, 83 (CantonadaAVINGudes)
 Graduam i adaptam lentilles
 Per la compra d'unes lentilles li regalarem un altre parell d'iguals.
 Ulleres de sol i graduades
Tlf.: 72 14 25

L'ESTEL de Mallorca. El diari dels mallorquins. Editor i director: Mateu Joan i Florit. Redactor en cap: Jaume Sastre i Font. Col·laboradors: Mateu Sastre i Joan, Joan Estades de Montcaire i Bisbal, Climent Garau i Salvà, Tomeu Martí i Florit, Miquel López i Crespi, Miquel Julià i Prohens, Joan Quetgles, Jordi Caldentei, Jaume Tallaferro, Bartomeu Mestre, Encarna Parreño. Depòsit Legal: PM-473-80. Impressió: Hora Nova S.A. Publicitat i subscripcions: Camí de les Pedreres, 30. Apartat de Correus 124. 07600 s'Arenal. Telèfons 265005-269941. Fax 753518.

Carta als reis

Na María Ángeles Caña, ciutadana de Huelva, ha rebut aquestes vacances de Pasqua una lliçó pràctica sobre la funció de la monarquia espanyola. Ha estat una lliçó dura, viscuda en la pròpia carn. Però li haurà ensenyat coses que per mitjà de les televisions espanyoles, per exemple, no hauria après mai.

La senyora Caña és la mare d'un dels soldats de les COE que denunciaren els seus superiors per maltractaments i que per aquest motiu estan empresonats a Illetes des del 4 de març. Desplaçada a Mallorca per estar a prop del seu fill durant el procés, se'n va dur un bon disgust quan el cap militar de Balears, Antonio Mir, aplicà als joves la màxima sanció possible. Aleshores, convençuda que la sentència era injusta, decidí escriure una carta als reis d'Espanya per demanar-los clemència. El text fou reproduït també per la premsa, cosa que assegurava que havia d'arribar a mans de la Corona per un camí o altre.

Quan dies més tard els reis espanyols arribaren a Mallorca les esperances de la senyora Caña degueren reviscolar. Els reis no podien restar impassibles a uns pocs quilòmetres d'on es consumava la injustícia! Sobretot tenint en compte les creixents mobilitzacions a favor dels presos als seus pobles d'origen i que la família d'un dels soldats havia acampat davant el penal d'Illetes com a mesura de protesta. Aquí, emperò, arribà el gran desengany per a la senyora Caña.

Na Sofia, en realitat, havia vingut a Mallorca per presenciar les regates del trofeu que duu el seu nom. Fins i tot va participar en una de les curses. Ja es veia venir, per tant, que no estaria per la feina de reblanir el coret d'en Juan Carlos. A les regates, per cert, també hi va competir el seu germà Constantí, aquell qui havia estat rei de Grècia fins que donà suport no a un sinó a dos cops d'estat, i el feren fora del país. Na Sofia també se l'endugué a fer una volta per Sóller, el mateix dia que rebia la notícia que el govern grec li retirava la nacionalitat, a ell i a la seva família, i iniciava els tràmits per confiscar-li els béns que té a Grècia. Na Sofia, pel que sembla, no se n'avergonyeix ni un pèl, del seu germà, i el passetja per allà onsevilla.

En Juan Carlos, per la seva banda, era a Marivent "per descansar", segons els periòdics (de què estava cansat, ja no ho especificaven). Una vegada ben descansat, presidí el lliurament de trofeus de les regates juntament amb na Sofia. I cap a Madrid falta gent.

No se sap si els reis han contestat o no la carta de la senyora Caña. Però és igual. La seva resposta no ha pogut ésser més diàfana. Si havien de prendre partit per alguna de les parts, ho han fet de manera inequívoca: el rei és el cap de les forces armades, tal com diu la Constitució Espanyola, i com és natural té l'obligació de defensar el cos militar. Anirà ben alerta, per tant, a posar-se de part d'un grup de ciutadans que ha gosat posar en dubte el seu bon funcionament. Seria tirar-se pedres a les seves teulades.

La senyora Caña hauria de veure l'aspecte positiu d'aquesta experiència. Com a mínim, s'hauria de començar a demanar perquè li serveixen els seus reis. Que pensi. Que mediti.

A les mallorquines i als mallorquins tota aquesta història no ens ha vingut tant de nou. Si la senyora Caña ens ho hagués consultat, li hauríem dit que escriure als reis era perdre el temps. Li hauríem explicat que en Juan Carlos, quan ve a Mallorca, ve per torrar-se la panxa i no a cercar maldecaps. Que no l'emprenyin amb collonades, ni els mallorquins ni els espanyols. Josep Palou

EMPRESARIS!

Si us anunciau a L'ESTEL la vostra empresa guanyarà doblers!

L'esperit republicà

Sant Jordi i el Drac, any 94

Joan Quetgles Professor de Filosofia d'IB

Al dia de Sant Jordi, un llibre i una rosa. La compra d'un llibre d'un autor de llengua catalana continua essent un símbol d'afirmació dels drets nacionals, que encara som lluny d'haver recuperat. En aquest 23 d'abril, el Drac continua fent-nos arribar els seus bramuls esfereïdors, i ens recorda que no som lliures, que la nostra nació és sotmesa i amenaçada, que no tolera cap iniciativa seriosa de recuperació de l'idioma nacional català. (No deixa d'ésser sorprenent que, en aqueixes envistes, n'Aina Moll, vestida de pageseta i amb una rondalla sota el braç, no se cansi d'avisar-nos que no hem de molestar el Drac, no fos cosa que s'enutjàs). I una rosa, l'amor, la passió. O la germanor. Un símbol molt subtil, el de la rosa combinada amb el llibre. Hem de pensar que vol expressar que la intel·ligència sense ardidesa no duu a enlloc.

Es veu que és un bon sant, sant Jordi. Sant Jordi és el patró de Catalunya, només de Catalunya-Principat, de moment. Bé, també és patró d'Anglaterra i de molts altres llocs. Uns teòlegs de Roma arribaren a la conclusió que aquest sant no havia tingut existència històrica real. Qui sap; no us feu dels teòlegs; són ells els que determinaren l'existència de nou cors d'àngels celestials, aquestes espècies tan subtils. No, sant Jordi és més tangible i terrenal. El fet de la persistència de la nació catalana durant més de mil anys és prova de la bondat del seu patronatge. Sant Jordi és un dels déus catalans, i dels més notables. Penseu que figura per tot arreu muntat a cavall i clavant la llança al Drac maleït. Representa l'últim combat per a l'alliberament. Sembla com si, darrerament, els déus catalans haguessin decidit accelerar la cursa de la història. Bé, no sabem quin serà el destí dels pobles i de les nacions, però haurem de valorar positivament els símptomes de recuperació. Vejem-ne alguns, d'aquests símptomes.

Al terreny de la recuperació de la llengua nacional, no hi ha dubte que sant Jordi ha enforquillat als dragons gonelles de València i de Mallorca. Repetidament, ha derrotat els intents dels enemics de la llengua. Els dragons gonelles—els Alemany, els Ripoll, els Alvar Santamaria, els González Lizondo i els seus "missus"—han fracassat en l'objectiu de destruir la unitat de l'idioma. I això que hi jugaven fort els *dispositius* anticatalans (que són *matèria reservada*); considereu que l'acadèmia *valenciana* d'en González Lizondo és Reial, és a dir, que té el suport explícit de la Casa Reial espanyola. No han aconseguit els seus objectius. Al contrari, totes les publicacions en llengua catalana respecten les normes de Castelló i reconeixen l'autoritat de l'Institut d'Estudis Catalans. Vull dir que són molt rares i insignificants les edicions de materials gonelles o blavers. Els departaments de Lingüística de totes les Universitats catalanes (de Països Catalans) reconeixen la unitat de la llengua catalana i la normativa fabriana. Els gonelles, els blavers, són espanyolistes. Per això no tenen poetes, ni escriptors

en la suposada llengua *diferent de la catalana*. Ni cantants no tenen; no hi cantants blavers; els seus cantants canten en espanyol. Malgrat tot de *dispositius* del Drac, la llengua recupera posicions. A Mallorca—com a la resta de comarques de Catalunya—la premsa en català reprèn. Quan feia anys que es parlava de publicar un setmanari en català, l'aparició de *Mitjorn* i *La Nau* ha aixecat molt d'interès.

La meua intenció en aquest article és fer veure que el nostre esforç de recuperació de la llengua catalana representa la Racionalitat, i que els intents de genocidi lingüístic per part de l'Estat espanyol són la via de l'Irracional. La via de l'Irracional porta a la catàstrofe. El combat de sant Jordi és el triomf del Racional; el Drac és l'Irracional. I el traspàs del Drac, l'alliberament nacional. No voldria caure dins cap tipus de triomfalisme. Els camins de la història són incerts, certament. No hi ha res que doni prou garanties que la diglòssia bestial serà detinguda i que la llengua catalana no serà substituïda per l'espanyola. Però, precisament, per causa de la incertesa de la història ens escau una major esforç d'aclariment. Hem de distingir allò que és incert d'allò altre que podem conèixer, d'aquelles coses sobre les quals podem estar certs i segurs.

I podem saber cert, en aquest sant Jordi 1994, que els intel·lectuals hispans, per molta cridòria o estrèpit que facin contra la recuperació de l'ús del català, continuen essent uns intel·lectuals; vull dir que els seus discursos aixequen poca expectació als simposis mundials. I per molt que diguin que milions de persones—tres-cents milions, quatre-cents milions—parlen espanyol al món, els seus arguments continuen essent en funció de l'Irracional i, per tant, no valen un gafet; són mostres sense valor intel·lectual. A més a més, a molts d'ells els porta al desordre mental, molt pròxim a allò patològic; com és el cas de l'escriptor Vargas Llosa, que es destapa com un espiritat contra "el perill de la recuperació de la llengua catalana". (Ens hem de malfiar dels seus elogis i treball de difusió de *Tirante el blanco* com a gran joia literària de la literatura universal; per ventura anava malintencionat en Vargas Llosa i pensava que molta de gent creuria que la novel·la era espanyola?). Podem saber cert que la Raó és amb nosaltres; i que, a tot el món, els que defensen la veritat i la justícia ens faran costat quan coneguim la nostra causa.

Dues darreres consideracions: primera, que mil anys enrera el català es parlava en unes poques valls pirinenques; unes poques desenes de catalanoparlants als comptats de la marca sud de l'Imperi dels francs. I, segona, d'entre el nígul de pobles de la l'Era Antiga, un dels pocs que va aconseguir sobreviure i mantenir la llengua va ésser el poble jueu; i la seva llengua, l'hebreu, ja donada per morta, va tornar a ressuscitar en aquest segle i va ésser convertida en llengua nacional d'Israel al 1948.

Las VEGAS Club

Si no troba allò que cerca, nosaltres els oferim música, al·lotes i moltes coses més...

C/. Berga, 8. Tlf 26 97 16
S'Arenal (Ciutat)

Aquest periòdic està realitzat amb equips d'informàtica

Canon

Carrer de Jesús 34 baixos
Tlf.: 20 73 62 (5 línees)
Fax 20 40 29
07003 Ciutat de Mallorca

Les meves universitats (I)

Miquel Lòpez i Crespi

El taller de cotxes on vaig treballar fins començar el servei militar, no em seduïa gens ni mica. Una feina esclava, totstemp a les ordres de propietaris sense escrúpols que no et volien assegurar, que et pagaven malament i, de rebot, t'obligaven a anar-hi dissabtes i diumenges, a fer hores extres, a la força. Si no feies bondat davant els capricis dels senyors, et fotien fora, sense cap mena de remordiment. Sempre tenien a la boca la frase: "Si no t'agrada, al carrer n'hi ha cent que esperen". Els llibres, la lectura, havien estat una de les meves dèries juvenils. Els primers diners que vaig guanyar fent feina al taller —la primera setmanada!— la vaig gastar comprant tot tipus de novel·les i curiosos tractats filosòfics a la Fira del Ram, en les parades dels llibreters que venien material de segona mà. Novel·les i manuals d'història de l'Editorial Tor: "El 93" de Victor Hugo, les memòries de Rousseau, volums d'Alexandre Dumas, Dickens, Tolstoi. Aleshores, parl de començaments dels anys seixanta, quasi no hi havia res en català enmig del carrer. Poca gent coneixia l'existència de Llibres Mallorca. El català imprès era quelcom per a erudits. Un món clandestí desconegut per a la majoria de la població. Encara no sabíem de l'existència de l'Editorial Moll. La cultura catalana es reduïa a les rondalles de Mossèn Alcover. Fou més endavant, arran del descobriment de les emissores estrangeres (Ràdio Espanya Independent), quan vaig començar a saber noms concrets dels cantants moderns i dels escriptors actuals de la nostra literatura contemporània. Lectures de la poesia de Salvador Espriu, la primera notícia sobre l'obra de Rosselló-Pòrcel i Salvat Papaseit, "Al vent" de Raimon, sorgint de la fondària de la llarga nit de la dictadura franquista a través de l'emissora del PCE a Bucarest.

En acabar el servei militar, vaig treballar uns anys de delineant. Cobrava menys que al taller, però era una feina "neta"! No havies d'arrossegar-te pel terra, enmig de la brutor dels baixos d'un cotxe. Els llibres continuaven seduïnt-me. Vaig entrar a treballar a una llibreria. Tampoc pagaven gaire, però el contacte permanent amb la poesia editada, la novel·la, la història, compensava el migrat sou. Els quatre o cinc anys que vaig estar venent a Logos foren realment part de "les meves universitats", que diria Gorki. Era un curset accelerat de filosofia, de literatura. Els anys que havia perdut treballant al taller de cotxes restaven, a poc a poc, compensats per la febre que em dominava a la llibreria. Estic parlant de les acaballes del franquisme, quan aquests indrets subversius eren un centre actiu de lluita cultural i política. El llibreter pel qual treballava, malgrat fos una mica usurer pel que fa al sou que pagava als empleats, no tenia, emperò, cap inconvenient a fer una tasca activa en la difusió del marxisme i de la literatura catalana. De Llompart a Joan Brossa, d'Espriu a Manuel de Pedrolo, de Mª Aurèlia Capmany a Jaume Vidal Alcover, tots els escriptors de la nostra cultura eren presents als prestatges. No em parlen de les obres de Marx, Engels o Gramsci! I en el cotxe, fora de la botiga —per por als registres de la Brigada Social—, hi havia el material prohibit, els paquets que, de contraban, arribaven de París, Mèxic o l'Argentina. Obres introbables de Lenin o Rosa Luxemburg, estudis de Lukács o Mao Zedong, petits treballs de Paul Lafargue o Ho Chi Minh. Tot es podia trobar dins l'automòbil que teníem aparcada a cent metres del negoci.

Sempre ho he reconegut, que els anys passats venent llibres prop de la pista de patins, foren decisius en la meva decisió de dedicar-me a les lletres.

En el cau d'en Domingo Perelló —temps de manifestacions il·legals a Ciutat, naixement dels primers grups de l'oposició—, duem a terme una intensa activitat cultural. Record que passaren per allà la

majoria d'escriptors que visitaven Ciutat. Miguel Àngel Asturias fou un dels primers. Una enciclopèdia vivent, el gran escriptor de Guatemala. Després, Mª Aurelia Capmany, Josep Mª Llompart, Alfonso Sastre, Joan Oliver... Qui sap quants d'homes i dones veritablement compromesos en la lluita que es reprenia amb força arreu de l'Estat!

Sovint, compareixien a comprar o com a públic de les nostres activitats culturals, redactors, directors de diaris. Em convidaren a escriure a les pàgines culturals. Vaig començar a col·laborar, entusiasmat, fent crítica de novel·lística sud-americana, aleshores de moda per allò de l'èxit aclaparador de Gabriel García Márquez i la novel·la *Cent anys de solitud*. Guanyava els meus primers diners treballant en qüestions literàries! De veritat, no me'n podia avenir. Que un home com jo, provinent de les fileres de la classe obrera pogués col·laborar al costat d'homes com en Francesc de B. Moll, en Jaume Vidal Alcover, el mateix Llompart, m'omplia de goig i satisfacció. Els diners que guanyava amb els articles literaris els invertia, de seguida, en més i més llibres. Sense adonar-me'n, la meua petita biblioteca d'home de l'extraradi creixia sense aturar.

Ben cert que aquelles pàgines culturals —Diario de Mallorca, més endavant Última Hora— eren uns fulls combatius. Blasmaven —teníem vint anys!— contra la periclitada concepció de l'art per l'art, i la majoria dels col·laboradors només parlàvem dels homes i dones compromesos en un canvi en la situació d'esclavatge de la humanitat. A nivell internacional, els escriptors que ens interessava defensar eren homes de la categoria i el compromís d'un Betoldt Brecht, un Pablo Neruda, el mateix Miguel Àngel Asturias. No oblidàvem, emperò, la importància d'un Celine, la novel·la del qual, *Viatge al final de la nit*, ja havia estat comentada elogiosament per Trotski en els seus *Estudis damunt la literatura i l'art*. Lunatxarski, Maiakovski, Bàbel, hi sortien sovint, en els encesos articles de combat i polèmica. Ens formàvem llegint els estudis literaris de Hausser, Lukács i Gramsci. L'exemple de Jean-Paul Sartre i Simone de Beauvoir era bàsic en la nostra dèria combativa. En el camp de la literatura espanyola, parlàvem, sempre que l'ocasió ens era favorable, de Rafael Alberti i Maria Teresa León (aquelles *Memorias de la melancolía* que compràrem de contraban!). García Lorca, Blas de Otero o Gabriel Celaya eren els Poetes, amb majúscula, l'exemple cabdal de compromís moral que volíem seguir. Els profetes del que havia de venir.

No faltava tampoc la reivindicació nacional. Turmeda, el renegat mallorquí que abandonà el cristianisme medieval i es refugià al nord d'Àfrica, era una bandera per als homes del segle XX que també havíem renunciat als fastos del nacional-catolicisme propagats pel franquisme. De Turmeda a Lluïll, de Lluïll a Gabriel Alomar, només hi havia una passa. Descobríem llibres editats els anys vint i trenta, abans de la victòria feixista. Rosselló-Pòrcel, el seu poema "A Mallorca durant la guerra civil" esdevenia una Bíblia, l'única poesia possible. Espriu, Estellés més endavant, eren flama corrosiva contra la putrefacció final de la dictadura. De les pàgines literàries passàrem, cada volta amb més decisió, a muntar actes, tota mena d'activitats que s'enfrontaven directament amb el feixisme. Recitals de la Nova Cançó. A vegades, si teníem sort, ens concedien la possibilitat d'un acte públic (les cançons havien de passar per la censura del Govern Civil!). Quan no ens atorgaven el permís, els cantautors s'avenien a actuar per a petits grups, dins cases particulars. En Raimon, en Quico Pi de la Serra, en Jaume Arnella, la mateixa Maria del Mar Bonet —que cantava, encesa, el "Què volen aquesta

gent que truquen de matinada!"— interpretaven el seu repertori combatiu per a petits grups de quinze o vint persones, dins d'un pis. Companys i companyes vigilaven a les cantonades, prop d'una cabina de telèfon, per a avisar si veien arribar el cotxe de la Brigada Social. Potser mai, posteriorment, hem arribat a tenir tanta confiança en la capacitat de revolta de la cultura com en aquella època, que ara, vista la corrupció actual, esdevé d'una bellesa corprenadora.

La defensa i promoció de la literatura i la cultura compromeses portava, com a lògica conseqüència, la necessitat d'intervenir personalment dins d'aquest camp. Fou quan em vaig decidir concursar per primera vegada. El mal anomenat "teatre regional" no ens convenia. Aquelles històries vulgars i barroeres de fer riure per fer riure, ens produïen fàstic. Mallorca, en temps de la guerra, havia sofert una repressió salvatge: quatre mil afusellats en un parell de mesos. Res del que havia patit el poble amb la dictadura —la por, l'opressió sagnant— era reflectit per la cultura oficial. En Pere Capellà, a les seves obres, deixava entreveure quelcom, sortejant, amb la seva lúcida intel·ligència, els paranyes de la censura. Per qualche cosa havia estat un combatent republicà represaliat! Però nosaltres, en molts dels escrits dels nostres coetanis, només hi veïem fals esteticisme pansit, amagatalls per a no fer res en favor de la llibertat, absurdes coartades per a girar l'esquena al compromís. Havien de passar uns anys encara per a copsar a fons la tasca d'ocultació que, de la història d'un poble, havia fet el franquisme. Gabriel Alomar i Rosselló-Pòrcel eren noms quasi oblidats per la majoria dels mallorquins. Només petits cenacles d'iniciats en servaven el record, i, com si fossin tresors d'un incalculable valor, llegien, d'amagat, els pocs llibres salvats de la desfeta del trenta-sis.

En silenci s'anava covant una nova cultura que encara romania secreta i misteriosa. Llompart publicaria *Poemes de Mondragó* l'any seixanta-u, i Jaume Vidal enllestia aleshores *El dolor de cada dia*.

Arreu de l'estat, la repressió de la dictadura s'accentuava. Un estudiant havia mort, llançat per la finestra de la Direcció de Seguretat. Feia pocs anys que Julián Grimau havia estat igualment assassinat. Després, a mesura que les mobilitzacions populars s'accentuaven, augmentava el nombre de morts a causa de la intervenció de les forces d'ordre públic. Tres picapedrers assassinats a Granada en una vaga de la construcció. Erandio, Barcelona, Vigo. Cap a l'any setanta cinc, hi hagué afusellaments en massa. Els cinc antifranquistes assassinats el 27 de setembre de 1975. Feia poc havia escrit *Autòpsia a la matinada*, que guanyà el premi de teatre "Ciutat de Palma". La meua primera obra literària! En aquell jurat hi havia homes com en Jaume Vidal Alcover o el mateix Jaume Adrover —l'ànima organitzadora de les Aules de Teatre i de Novel·la, que, feia uns anys, havien commogut la somorta vida cultural de les Illes—.

La dèria de la literatura m'havia posseït completament. Producte d'aquella espiralada follia juvenil foren dos llibres de narracions que sortiren publicades a l'Editorial Turmeda, dirigida aleshores per l'escriptor Antoni Serra. Es tractava de *Apreu Fet* i *La guerra just acaba de començar*, que l'any 1973 havia obtingut el premi "Ciutat de Manacor" de narrativa, concedit per un jurat del qual formaven part Blai Bonet, Josep Melià, el mateix Antoni Serra i en Manuel Vázquez Montalbán.

Activitat clandestina i anònima

Cecili Buele i Ramis

CLANDESTÍ = *Ocult, fet secretament... que no compleix els requisits legals... o que és distribuït d'amagat de les autoritats governatives. (G.E.C.)*

ANÒNIM = *Que no té nom... que no fa conèixer el seu nom. (G.E.C.)*

He llegit el llibre de Miquel López Crespí, que duu el títol de *L'Antifranquisme a Mallorca. 1950-1970*, de l'editorial El Tall. He tingut l'oportunitat de fruir-ne l'estil literari, d'acostar-me una mica més intensament als fets que s'hi esmenten, de conèixer una mica millor els personatges que hi apareixen, i de recordar-ne molts d'altres que no hi surten... Les planes d'aquest llibre —que jo recomanaria que llegissin totes aquelles persones interessades en la marxa del nostre país— giren entorn d'aquells anys, considerats per alguns com els més revolucionaris d'aquest darrer mig segle, al voltant del mític 68.

L'època a la qual fa referència *L'Antifranquisme a Mallorca 1950-1970*, m'aglapec de ple com a estudiant al Seminari Diocesà, primer, i, després com a col·laborador de Mn. Pau Oliver a la parròquia de Sant Nicolau, i de Mn. Sebastià Capó a la de Santa Catalina Thomàs.

Això vol dir que, pel que respecta al meu temps d'estudiant, ben poquetes coses d'aquelles que hi apareixen varen poder ésser conegudes per mi, al mateix moment que es produïen; tot i que més tard sí que n'he tingut una coneixença més marcada. Però és que aleshores vivíem com a acampanats dins un edifici de vastíssimes proporcions arquitectòniques, i

amb molt poques finestres obertes a la panoràmica sociopolítica del que succeïa a l'exterior.

S'ha de tenir present, per posar només un exemple, que els primers mitjans de comunicació audiovisuals entraren amb comptagotes al nostre centre d'estudis. L'arribada del primer, i únic, aparell de TV es produïa amb l'única finalitat de seguir més de prop la celebració del Concili Vaticà II. Aquest únic aparell havia de servir per a tots els alumnes d'estudis superiors. Els més petits, la majoria, n'eren exclosos. Era un aparell que només s'encenia al moment que s'emetia algun programa relatiu a les cerimònies vaticanes; així i tot, hom havia d'esperar que, primer, s'hi haguesin assegut ben davant els capparees de la casa, una colla de superiors presidits pel Sr. Rector.

Tot i amb això, s'ha de dir que la generació dels clergues mallorquins de l'any 68 —entre els quals em sent molt orgullós de trobar-me— no n'èrem del tot al marge, d'allò que passava als carrers i places de Ciutat. Malgrat que no disposàvem del més mínim suport provinent de la institució eclesiàstica d'aquella època, sense saber ben bé per què, alguns de nosaltres ja havíem sabut enginyar-nos per mostrar-hi no pocs signes de rebel·lió manifesta contra la tradicional i arcaica formació humanística, filosòfica, teològica i pastoral que se'ns pretenia inculcar.

La lectura d'aquest llibre de Miquel López Crespí, la veig com una bella i exquisida remembrança de noms i de fets d'aquella època. Hom pot comprovar-hi que alguns d'aquests noms i fets, amb el pas del temps, s'han anat empolsint o esfumant de mica en mica. D'altres n'hi ha, emperò, que encara ara són ben significativament presents dins la nostra societat lllenca, tot i que en molts de casos hi esdevenen ben poc recognoscibles, per un motiu o un altre.

Cal no oblidar que moltíssima gent que avui en dia passa més tost com a desapareguda als nivells públics de l'Administració, aleshores podia ésser considerada realment com l'ànima motriu de la nostra societat mallorquina majoritàriament força endormissada. O per contra, gent que avui en dia llueix a les totes amb un cert tarannà de persona pública, es pot dir que aleshores romania dins la més gran de les nul·litats acadèmiques, socials o polítiques.

Un altre aspecte que m'agradaria remarcar —del llibre de Miquel López Crespí— és que, tot i les aparences d'avui en dia, no tots aquests homes i aquestes dones —als quals fa referència directa o indirecta— es comportaren ahir de la mateixa manera com actuen ara. Ni prop fer-hi! Per dir alguna cosa, no tothom era antifranquista llavors. Ni tothom era a favor de l'autonomia. Ni tothom defensava per a les nostres Illes la construcció d'una Comunitat Autònoma. Ni tothom considerava com un autèntic idioma la nostra parla mallorquina. Ni tothom s'apuntava a defensar el nostre territori i les aigües de les nostres mars. Què va, ni d'un bon tros.

Molts dels qui avui ens governen, pensaven i afirmaven que "el General Franco era molt bon governant, el millor de tot temps"; que "Espanya no deixaria mai de ser com era, un Estat totalment centralitzat a Madrid, fins i tot pels assumptes més quotidians"; que "nosaltres, els illencs, mai no arribaríem a constituir-nos en Comunitat Autònoma"; que "d'Estatut d'Autonomia ni n'hem tingut, ni en tenim ni en tendrem mai"; que "la llengua catalana no té res a veure amb la nostra parla mallorquina"; que "els alumnes de les nostres escoles no tenen per què haver d'estudiar i aprendre català: se'ls ha de poder eximir d'aquesta 'assignatura'"; que "els treballadors d'hostaleria són uns exagerats quan reclamen drets tan elementals com poder estudiar, menjar o dormir bé"; etc. etc. (Així parlaven llavors, i crec que encara ara ho farien, si arribaven a tenir la gosadia de manifestar públicament allò que realment senten per dedins!)

Si una conclusió he tret de la lectura d'aquest llibre de Miquel López Crespí és que la verdadera història del nostre poble no la fan els homes públics. Aquests sempre solen anar a remolc de les circumstàncies, darrera darrera del ritme que va imposant, d'una manera o una altra, la situació que va travessant la societat civil en el seu conjunt.

Això, d'una primera impressió. Però és que també arrib a veure molt més clar que són precisament els elements més febles de la nostra societat els que en realitat la sostenen, mantenen i aguanten damunt les pròpies espatlles, amb les pròpies butxaques o amb el propi vot de confiança —sovint donat com aquell qui diu "perquè no queda més remei", d'altres vegades aportat com qui s'estima més suportar "lo dolent conegut que lo bo per conèixer".

Crec que una de les grans descobertes, alhora que la plasmació d'un enardit elogi, que fa aquest llibre de Miquel López Crespí, és aquesta: encara ara hi ha persones que, si en altre temps romanien ben actives dins la clandestinitat, treballant a favor del nostre poble, avui en dia ho continuen fent, tant o més activament, i també dins l'anonimat. Pentura fins i tot molt més intensament que molts d'aquells altres qui surten i apareixen constantment omplint planes i programes de mitjans de comunicació.

L'Antifranquisme a Mallorca. 1950-1970 d'en Miquel López Crespí esdevé, així, un càlid i fervent homenatge a totes aquelles persones anònimes que, avui també, han de continuar treballant "clandestinament" a favor del nostre poble. **Cecili Buele i Ramis.** Membre de l'Agrupació de Palma del PSM-Nacionalistes de Mallorca.

Abandonament de la cultura mallorquina

Aquests dies s'està preparant la Fira d'abril, que se celebrarà dins el recinte del Ram; cridam l'atenció sobre el gran suport institucional, polític i dels mitjans de comunicació que rep aquest esdeveniment, a fi que sia un èxit. Bé, doncs, que sia enhorabona i que el disfrutin.

Amb la celebració a la Ciutat de Mallorca d'aquest fet cultural (cultura andalusa), i amb el suport i fervor que això aixeca entre la població de Ciutat, queda clar l'extraordinari abandonament i fins i tot l'opressió que pateix la cultura autòctona, és a dir, la mallorquina. Cap esdeveniment cultural, absolutament mallorquí, aconsegueix les ajudes institucionals i polítiques que aconsegueixen els forasters.

Comença a ésser necessari denunciar de manera ferma que els mallorquins, aquells que de tals exercim, ben prest serem confinats a una reserva, igual que els indígenes americans del nord, i allà podrem parlar la nostra llengua, conservar les nostres tradicions i costums, celebrar les nostres festes i fins i tot pintar alguna cosa. És clar que pintaran més els renegats que, igual que ara, vigilaran perquè no sortim de mare i diguem beneïtures, com és ara que ens respectin la nostra cultura, idioma i costums, etc, que tinguem el suport i ajuda de les nostres autoritats i institucions, i que no ens empenyin cap a allò que pretenen, que no és altra cosa que tancar-nos dins un *ghetto* aquí, dins Mallorca.

Ah!, els nostres partits polítics nacionalistes, per ara, no s'assemblen en res als qui, comandats per Toro Assegut i Cavall Foll, lluitaren pels drets dels indígenes americans. No són tan combatius com foren ells. I això que aquests darrers estaven en unes condicions d'intel·ligència i tecnologia molts pitjors que les nostres. Però no de vergonya i coherència. **Pere Felip i Buades**, secretari general per un Nou Partit Socialista a les Balears

TENNIS SON RIGO

Tennis
Futbol-sala
Hàndbol
Petanca
Cir. Footing

Squash
Volei
Mini golf
Tennis Taula
Gimnàs

Final Avda. Son Rigo - Tel. 74 33 66
Sometimes - Palma de Mallorca

SERVICIO OFICIAL OPEL

SERVIAUTO ARENAL S.A.

Carretera Militar, 185 - LAS CADENAS
07600 EL ARENAL - PALMA (BALEARES)

Tel. 26 81 11
Fax 74 32 77

Carretera Militar, 185 Ses Cadenes
07600 S'ARENAL DE MALLORCA

Parlem clar i llampant

Per Joan Antoni Estades de Montcaire i Bisbal

Quan els diuen els quatre mots de la veritat, fan flamada

En temps del franquisme un conegut polític del socialisme centralista i colonialista a les ordres de Madrid, com és Gregorio Peces-Barba, digué —referit a la dictadura feixista del *Caudillo*— allò tan lapidari de “cuando alguien quiere opinar y no es para corearles, reaccionan con dureza”.

Doncs bé, han passat més de vint anys des del dia en què foren pronunciades aquestes històriques paraules, però, pel que hom veu, Peces-Barba predicà al desert. Seguim igual, i si no la prova la tenim ara amb l'aldarull i l'enrabiada que han pres a Madrid amb les darreres declaracions del president del Partit Nacionalista Basc, Xabier Arzallus, el dia de Pasqua Florida, amb motiu de la celebració de la festa nacional d'Euskadi, més conegut com el Dia de la Pàtria Basca o *Aberri Eguna*.

Doncs bé, els correligionaris d'en Gregorio, que són els que ara comanden a Madrid, i no diguem la gent del PP, que vénen a esser els hereus reciclats del *tío Paco*, estan que treuen foc pel queixal i tot perquè Xabier Arzallus els ha dit aquestes grans veritats: “Euskadi assolirà poc a poc una unitat política amb Europa...”

El PNB (Partit Nacionalista Basc) vol que el poble basc tingui capacitat de posar en marxa el seu destí, si vol amb Espanya (es refereix a l'estat-nació castellà), si vol amb Europa i si vol tot sol; però, ai d'aquell poble que vol tenir la gent sotmesa per la força!, aquest no serà un poble sinó una presó”.

L'enrabiada és tan grossa que no s'han estat de proposar enviar el discurs del dirigent del nacionalisme basc (burgès dretà i en certa manera col·laboracionista de Madrid) al senyor Fiscal General de l'Estat per si les seves paraules podien esser tingudes com delictives i atemptatòries a la Constitució Espanyola.

En temps del general don Francisco Franco Bahamonde, quan un s'atrevia a criticar i a discrepar d'aquell senyor, li enviaven la Brigada d'Informació Político-Social. En 1994, essent cap del govern a Madrid el socialista Felipe González Márquez, t'amenacen amb enviar-te el fiscal quan els dius quelcom que no els agrada

Bé ho diu la dita mallorquina: “De moliner canviars, de lladre no t'escaparàs”. Com en temps del feixista Franco, en temps del socialista González per a l'Estat colonialista centralista dit espanyol “cuando alguien quiere opinar y no es para corearles reaccionan con dureza”.

Nascut a Mallorca (aclariment)

Subscriu i m'adheresc totalment a les paraules que sota aquest epígraf sortiren dia 1 d'abril darrer en aquesta mateixa columna; ara, que quedi clar que jo no vull suplantar el seu legítim autor, el senyor Mateu de Ramon i Morro, que és de Biniamar i metge col·legiat amb el número 3.389. A cadascú el que li pertany.

Zapatero, a tus zapatos

A Madrid es publica cada dos mesos la revista *Hidalguia* especialitzada en qüestions de genealogia nobiliària i heràldica. És una revista seriosa i assenyada que, des de la seva naixença en 1954, té per director el cronista-rei d'armes Vicente de Cadenas y Vicent.

Ara bé, la tal revista o almenys el seu director han perdut la seriositat i el seny en el darrer número de gener-febrer de 1994.

Fent d'introducció a l'apologia i reproducció d'un article de l'acadèmic de la *Lengua* Francisco Rodríguez Adrados publicat al diari ABC dia 17 de gener passat, Vicente de Cadenas diu que a Itàlia —país d'on és nativa la seva esposa— com a França, Alemanya i Anglaterra, no existeix el bilingüisme perquè hi ha un acord tàcit per no deixar-lo anar endavant. Es veu que el senyor de Cadenas ignora que, per exemple, a la Vall d'Aosta la llengua francesa, que és la materna dels seus habitants, hi és cooficial amb la de Dante o que a la ciutat d'Alguer el bisbe de la diòcesi corresponent ha autoritzat la celebració de la missa en català, que és la llengua dels algueresos; però el que demostra més la ignorància en la matèria d'aquest senyor és el seu atreviment de titllar de “pintoresco mapa de Europa confeccionado por los Países Catalanes” al mapa lingüístic del nostre continent fet pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Al senyor cronista-rei d'armes de Madrid don Vicente de Cadenas li podem dir allò de “fes la teva i no t'emboliquis” i que a ca seva correspon a “zapatero, a tus zapatos”.

Covard és el poble que es resigna a la desfeta

Covard és el poble que es resigna a la desfeta, que s'oblida que ha estat enviat per vetlar, vetlar fins que arribi l'hora, puix totes les hores acaben per arribar en el quadrant de la Història. Aquestes paraules no són de cap catalanista exaltat i eixelebrat. Per exemple, i no ens tenim ni per exaltats ni eixelebrats, no són de ningú de la Redacció de L'ESTEL DE MALLORCA. Aquestes paraules, amb les quals òbviament estam plenament d'acord, són del polonès Karol Wojtyła, o sia l'actual Papa de l'Església Catòlica Apostòlica Romana Joan Pau II.

El poble català, i amb ell els pobles de les illes, del País Valencià i del Rosselló, no pot esser un poble covard que es resigna a dependre d'un altre amo i a no governar-se per ell mateix.

Errata

Al nostre article “Si el nostre país fos sobirà, això no seria així”, publicat el 15 de març passat, sortí aquesta errada: “Així és que mentre el nostre país no sia plenament sobirà i la nostra llengua no sia la seva única llengua d'ús oficial, tant en José com qualsevol asturià, aragonès, andalús, castellà... no tindrà mai la necessitat d'haver de parlar obligatòriament el castellà”. Òbviament havia de dir: “...no tindrà mai la necessitat d'haver de parlar obligatòriament el català”.

El darrer llibre de M. López Crespi: L'antifranquisme a Mallorca 1950-1970

Cal dir que m'ha agradat i emocionat el darrer llibre de M. López Crespi. Ben cert que era necessària aquesta obra arribada en una època en què sembla que ningú no vol recordar d'una manera crítica el passat. Darrerament hi ha una tendència sectària i maniquea a bastir una història parcial en la qual pareix que només ha existit un partit (el de Carrillo) en la lluita per la llibertat. La visió vital de l'escriptor de sa Pobla, escrita en la línia dels grans escriptors revolucionaris (Orwell, Victor Serge, John Reed, entre d'altres), ens ha fet reviu aquells anys tan conflictius en els quals molts lluitàrem per la República i el socialisme. Diversos sectors de les classes dominants, el franquisme reciclat (UCD, PP) aliats amb el PSOE i en Carrillo (PCE) impediren l'avenç vers l'autodeterminació dels Països Catalans, la República o el socialisme autogestionari pel qual lluitàvem.

En Miquel ens ha tornat a fer reviu aquells anys tan encesos, plens de revolta, creatius en tots els aspectes i que enterraren molts dels que ara viuen de la plus-vàlua popular, oportunistes de tota mena que, per un plat de lleties, traïren les esperances populars consolidant un sistema que sovint fa olor de podridura.

L'autor ja ens adverteix en el pròleg que la seva visió és particular, que no té cap afany historicista o de “rata d'arxiu”. Res més allunyat de la intenció de M. López Crespi que pretendre fer la crònica total de la transició. Això, suposam, ja ho faran els assenyats historiadors de la nostra Universitat. L'autor diu “Ben cert que se'n podien fer mil més (de pàgines) amb unes altres situacions igualment verídiques, igualment de la resistència antifeixista. Per les estranyes casualitats del record, el llibre reflecteix aquestes i no unes altres. Pura casualitat. Química del record”.

I això és el que ens ha seduït del llibre, aquesta “química del record” que ens retorna unes vivències, unes il·lusions, idees, accions que el Poder (qualsevol) hauria volgut que oblidàssim. *L'antifranquisme a Mallorca* és un llibre militant, és a dir: una obra que milita a favor de la veritat, a favor de la memòria col·lectiva d'un poble (el nostre), a favor d'unes esperances (musicades per Raimon o Lluís Llac) que no tenen res a veure amb la grisor i covardia de molts dels partits que actualment es reclamen de l'esquerra. Evidentment el llibre no agradarà a tots aquells que han fet el possible per bastir una democràcia curta de mires, sense perspectives autènticament alliberadores, estreta, ofegada cada vegada més en la corrupció, l'oportunisme d'homes sense idees i sense principis, vividors de la política aliens a tot el que de noble, viu i creatiu hi ha a la nostra terra.

En Miquel, d'una manera corprenedora, rica en matisos, detalls que només podien conèixer qui de veritat es cremaren en la lluita per un món millor, ens retorna de bell nou, lluminosament, tota la inesborrable vitalitat, la il·lusió de canvi i justícia social d'aquells anys. Vitalitat revolucionària que enterraren sota mil tones de ciment armat demagogs i vividors, la púrria a sou del sistema.

Una obra imprescindible que ajuda a conèixer el nostre passat més recent. **Salvador Rigo**

Llorenç Capellà presentarà el llibre de Miquel López Crespi

L'antifranquisme a Mallorca 1950-1970

HI INTERVENDRAN:
MATEU MORRO
JAUME OBRADOR
RAMON MOLINA
CARLES MANERA

FUNDACIÓ “EMILI DARDER”
DIA 14 D'ABRIL (DIJOUS) A LES 20 H.
Carrer Morel, 8, baixos.
Ciutat de Mallorca

Propaganda nazi, propaganda espanyola (IV)

Tècniques nazis. Quan els espanyolistes carreguen contra la llengua catalana saben bé què fan: és la tàctica nazi d'atacar primer allà on hi ha menor resistència possible. Igualment, per encaramular-se allà dalt, Hitler determinà instintivament el baluard pitjor defensat. A ca nostra, la llengua catalana, tradicionalment no ensenyada i castellanitzada, amb els *mass media* en contra, etc, té problemes molt greus per normalitzar-se plenament front a la segona o tercera llengua mundial. Però, per contra, és l'espòli fiscal de què som víctimes el potencial punt flac del Reich

espanyol, que cal saber atacar sense cap concessió. En segon lloc, Hitler col·locà una breu escala (com ara fa el PP per governar a Madrid i mirar d'escanyar-nos) fabricada de mentides, promeses econòmiques, transports emotius, tempestes cerebrals i cinisme sense rival (ací el PP compta amb l'artilleria pesant d'ABC, Antena 3, COPE, o "altres institucions" teòricament "neutrals", etc).

En tercer lloc, ja un pis més a dalt, Hitler treu l'escala per tal que ningú no el pugui seguir, a base de canvis de lleis i mitjans de comunicació, etc. El PP espanyol i de les JONS segueix la mateixa tàctica i cal recordar, per exemple, amb quina facilitat, des del poder, el thatcherisme aixafà les potents Trade Unions britàniques i condemnà els immigrants de les ex-colònies a un neoesclavatge industrial.

En quart lloc, Hitler es desplega en la nova plataforma com si tal cosa, com si tota la vida hi hagués estat. En cinquè lloc cerca un nou punt de menor resistència, etc. Sistemàticament, el nazisme tirà les culpes a les seves víctimes dels propis pecats: acusà els jueus de les maquinacions que els mateixos nazis preparaven, cremà el Reichstag per acusar-ne els comunistes, inventà o exagerà xocs o complots per carregar-se els Cascos d'Acer o en Röhm; féu campanyes sensacionalistes per anul·lar els catòlics o digué que la rivalitat entre grups protestants feia perillar la unitat nacional, per destruir tota oposició per part de l'Església de la resistència. En política exterior, Hitler actuà igual, i l'espanyolisme, al nivell que ara li és factible, segueix les seves passes, com la ideologia totalitària que és.

Hitler, com a bon *curandero* que era, subministrava "el seu" tòxic en petites dosis: era el *curandero* homeòpata de la política. Primer esglaiava i tot seguit subministrava una dosi escaient i sempre hi encertava. Per mitjà de petits fets consumats, en sèrie, tots suportables en ells mateixos, arribava a efectes sorprenents. Aconseguí d'empassar al món un fet consumat de tal volum que provocà el desconcert i el pànic. Les excuses per tal de subministrar la dosi les podia prendre de la realitat i retocar-les més o menys, segons convenia al seu "art". Plorava llàgrimes de cocodril o llençava foc pels queixals per impressionar tothom i per allunyar els íntims tot defungint llurs consells que sabia que no podria pas tenir en compte: Els psicòpates tenen aquestes coses. Hitler, com l'espanyolisme, era capaç d'usar de "maraherios" àdhuc per controlar l'Exèrcit alemany. L'afer Blomberg n'és un clar exemple. Aquest mariscal de la Wehrmacht es casà amb una dona de mala reputació (12-1-38) i Hitler i Göring en foren testimonis al casori privat. Això caigué malament dins l'Exèrcit i el general von Fritsch se'n féu portaveu. El teòric culpable hauria estat Himmler per no informar-ne a temps, però ni Hitler era tan primmirat ni Himmler tan deixat. Tots ho sabien, però van muntar la comèdia (en aquest gènere teatral també eren uns experts) perquè ho requeria el desenllaç que cercaven: desfer-se tant d'en Blomberg com d'en von Fritsch a fi de poder introduir grans canvis dins la Wehrmacht, sempre difícil de tractar pel seu corporativisme. Tots dos foren substituïts per dos militars que s'odiaven a mort entre ells, i Hitler decidí que el fill d'un es maridés amb la filla de l'altre, quedant-se ell com a àrbitre entre totes dues famílies. Sols hi queda per dir que el premi de la complicitat de Göring fou el mariscalat. **Jaume Tallaferro**

CARTAS AL DIRECTOR

Un llibre que cal llegir

He de confessar que m'ha emocionat de bon de veres el llibre de M. López Crespi *L'antifranquisme a Mallorca 1950-1970*. De cop i volta, sense anar a cercar-ho, m'han tornat a la memòria els anys tristos, tota la misèria que visquérem sota la dictadura. Crec que hi ha pocs llibres amb una càrrega d'emoció tan intensa com el que ha escrit el conegut autor pobler. Jo, que des de la meua casa, prop del carrer General Riera, sentia els trets dels escamots d'afusellament en el trenta-sis ho puc confirmar. L'ambient opressiu d'aquella grisor franquista és idèntica a com la descriu el nostre guardonat autor. Ben cert que aquest llibre només el podia escriure un combatent per la llibertat i el socialisme com a estat en M. López Crespi que sofrí —tothom ho sap— nombroses detencions i presó a causa de les seves idees democràtiques i de justícia social.

La veritat, el sentiment més profund transpira per cada una de les seves pàgines plenes d'una intensitat emocional com no havia llegit en molt temps. No aniré a discutir si aquesta és o no és la història de tot l'antifranquisme illenc. L'autor sembla que només s'ha proposat fer unes petites memòries dels seus anys de lluita per la llibertat. Ja ens adverteix de bon començament que no és la seva intenció fer un treball d'erudit desvinculat del combat concret i l'alé del carrer. Quants de llibres d'historiadors oficials no ens cauen de les mans, per indigeribles i mal escrits!

Tants d'historiadors que, tancats dins les seves torres d'ivori, no han tengut la valentia de sortir al carrer a defensar —com ho ha fet en Miquel durant vint-i-cinc anys— la llibertat dels homes i de les dones de la nostra pàtria. Homenets que pontifiquen, cofois, des de la trona de no se sap quines preteses "objectivitats" i "cientificitats" buidades de carn i de sang, de sentiment i de vida.

Ben lluny de la fredor de les estadístiques, de la gebrada inhumana dels números, de la paraula que mai no s'ha compromès, Miquel López Crespi aconsegueix fer bategar tot el caramull d'informacions de les quals ens forneix. Sincerament, ja ho deia al començament, el llibre m'ha emocionat de veritat i m'ha fet reviure aquells anys —seixanta i setanta— en els quals encara —plens d'il·lusions pel canvi social— no sabíem que, rere els discursos de molts polítics només s'amagava la dèria pels diners, l'afany d'enriquir-se (la "*cultura del pelotazo*" que diuen a Madrid), de figurar, d'asseure's a les poltrones fent befa de tants homes i dones honests que oferiren els millors anys de la seva vida per ajudar a bastir una terra diferent a la que ens han enflocat. Quina vergonya tot plegat! Les meves felicitacions més sinceres per a l'autor de sa Pobla.

Recoman amb el tot el meu cor aquesta sincera aportació a la història de Mallorca; rebí, senyor director una sincera i cordial salutació de **Miquel Morell** (escultor)

NOVA SECCIÓ DE LES JERC A FELANITX

(Redacció) Dia 5 d'abril va ésser constituïda a Felanitx la Secció Local de les Joventuts d'Esquerra Republicana de Catalunya (JERC) i van ésser elegits els següents càrrecs: Macià Cerdà (President), Francesc Manresa (Secretari), Antoni Caldentey (Tresorer) i Joan Cerdà (Conseller Nacional). L'objectiu d'aquesta Nova Secció Local és el d'implicar els i les joves felanitxers-es en la política independentista, en el nacionalisme d'esquerra i en la solució dels problemes juvenils (treball, objectió de consciència, insubmissió, etc.) del seu municipi.

En veu alta

Itàlia i la democràcia

Tomeu Martí i Florit

Tenc escrita, al número 26 del setmanari *La Nau*, una opinió sobre les recentment celebrades eleccions italianes que diu així: "Ens ho temíem, ho suposàvem, però mai no ho havíem vist tan clar: la democràcia a l'Europa occidental no existeix. Si mai havia existit, va morir. La va matar la televisió."

El govern (*cràcia*) del poble (*demos*) ha donat pas al govern de la televisió.

Que a un dels països amb major cultura política, com és Itàlia, una persona es presenti menys de dos-cents dies abans de la data fixada per als comicis, a les eleccions generals, amb l'únic bagatge d'haver aconseguit un dels majors imperis de comunicació d'Europa, i guanyi, sense cap programa, sense propostes concretes, només per la campanya de televisió que li han fet, és com a mínim preocupant.

Si Fellini aixecàs el cap, no caldria que el fes pensar gaire, la realitat li ofereix un argument digne del gran mestre.

Les coses, almenys per aquest tros de món anomenat Europa, ja no són com són, són com surten per televisió.

Un escrit si més no, contundent. Però em sembla que, malauradament, real.

Vivim en un món en el qual pesa més la imatge, per molt de maquillatge que se li posi, que la realitat crua. La televisió, i en menor mesura la ràdio i la premsa escrita, fan els bons i els dolents, els terroristes i els herois, els guanyadors i els perdedors... I, en definitiva, pensen i analitzen els fets per compte nostre, i no vull dir amb això que ho facin necessàriament sempre malament. Però el cert és que hem delegat en els mitjans de comunicació el nostre esperit crític, cosa molt perillosa, perquè tots els mitjans de comunicació tenen amo, tots inclouent-hi els públics.

La victòria de Berlusconi a Itàlia és, crec jo, la demostració més palpable, més clara, de l'immens poder que tenen els mitjans de comunicació per influir en la política, per crear líders o destruir-los; però no és l'exemple més proper, ni molt menys, i si no que li ho demanin a Pere Serra o millor a Ramon Aguiló!

En el centre l'autor del reportatge; a la seva esquerra
Manuel Macías.

La tortura és la mili

Bartomeu Mestre

CONILLETES D'ÍNDIES

Les Companyies d'Operacions Especials eren carn d'experiment. Predecessores del que serien els GEOs o d'altres grups d'intervenció immediata, les COEs eren utilitzades més enllà del que corresponia a funcions estrictes de l'exèrcit. La revista *El Caso* (no més morbosa que l'actual premsa rosa i molt menys que les televisions privades) va fer el millor reportatge sobre el famós judici del *procés de Burgos*. A les fotografies es veuen boines verdes, en funcions de vigilància i seguretat del jutjat. Més recentment, fa devers quatre anys, la premsa informà escandalitzada d'unes maniobres d'una companyia de la COE de Jaca perquè havien efectuat l'ocupació d'un poble i, fins i tot, un simulacre d'afusellament d'hipotètics adversaris de la població civil (entre d'altres, el batle). La revista *Interviú* en va fer un ample reportatge. Res del que s'explicava no em va venir gens de nou perquè accions, a zones habitades, n'havia fet més d'una dotzena (Calvià, Capdellà, Estallencs, Maria de la Salut, Porreres, Sineu, Valldemossa...) i, en algun cas, amb participació de personal civil. Un exemple: a una de les maniobres es tractava d'atacar un campament enemic on, teòricament, hi havia un polvorí important. L'acció era pràcticament suïcida perquè vigilava el lloc una companyia d'artilleria i dues d'infanteria. Contactàrem amb el propietari d'un camió cisterna i sis soldats s'amagaren a l'interior del dipòsit. El resultat es pot endevinar; el camió va ser aturat, els soldats miraren la cabina... obriren les barreres amb el crit inthegentíssim de "es un camión de agua!" i l'escoltaren fins al bell mig del punt convingut. En un tres i no res, sis pots de fum anunciaven l'èxit de l'acció. L'amo del camió s'esclatava de rialles mirant un capità dels "pistolos" que, flastomant, esclafava la gorra a potades.

A més del que explicava en l'entrega anterior sobre la feina d'anar a explosionar les granades que no havien esclatat, una altra funció assignada a la COE era la de fer explosionar el material caducat. En concret, se'n va fer una (tres-cents quilos de trilita) que l'endemà obligà a una explicació des de la premsa ja que mig Palma se'n va temer del tro. A més de cinquanta metres del lloc on va produir-se l'explosió, amb una branca enmig de les dents per evitar l'esclat de les orelles, amb el casc posat i el cos aferrat a terra, ens vàrem alçar, fora voler, dos o

tres pams per efectes de la sacsejada.

UN ASSALT VERÍDIC

Havien arribat notícies que a un quarter de Barcelona s'havia produït un important robatori d'armes. La reacció immediata va ser alertar tots els quarters. En el cas de les Balears, a una de les "ordres del dia" que es llegien cada vespre, s'anuncià la propera realització d'alguna prova de seguretat. S'advertia que totes les unitats havien d'extremar al màxim les mesures de protecció interna. Ben aviat, a la COE ja ens anunciaven la propera acció: assaltar un quarter de l'exèrcit. Ens recordaven que totes les companyies eren reiteradament avisades d'una possible prova i, per tant, l'acció havia de fer-se sense errors. Ens mostraven plànols del quarter (sense indicar-nos quin era va resultar el de cavalleria d'Inca), situació possible dels vigilants, de les casernes dels oficials, de l'armament... Havíem d'entrar per la part posterior el quarter on hi havia un camp d'esports i una pista americana. Joan Gost, un dels nostres companys, es va fracturar una cama en caure de la paret al camp d'esports. En un punt estratègic, hi havia un centre de vigilància. Sempre recordaré el trastorn de la cara del jove que hi feia guàrdia quan tres "boines verdes" amb la cara i les mans ben negres (pintades amb suro cremat) li posaven un ganivet al coll. Després, l'entrada a les barraques on dormien els soldats i el robatori d'armes va ser una bassa d'oli. L'endemà, vàrem fer una anàlisi de l'acció. Un tinent destacà, entre els aspectes negatius, que havíem d'haver mort el nostre company Gost... no es podia deixar un ferit en mans de l'enemic!

TÈCNiques DE LLUITA URBANA

El rosari de tècniques que s'estudiaven i practicaven era molt llarg: escalada, supervivència, submarinisme, tir (de precisió, des de vehicles, nocturn...), explosius, comunicacions (tothom sabia de memòria l'alfabet "morse"), salt del camió... Una vegada que la Serra estava nevada, s'aprofità l'avinentesa per acampar-hi i experimentar la construcció i habitatge d'"iglous", a més de practicar la marxa sobre la neu.

A la COE s'explicaven mètodes poc convencionals d'entrar a les cases a les bones o a les males. També s'explicaven sistemes per a evadir-se o per aguantar interrogatoris. Entre el material que utilitzàvem, hi havia

uns llibres que manejava un dels tinentes, referits a tècniques dels "tupamaros" sobre guerrilla urbana. M'interessà el contingut, vaig prendre nota de l'editorial de Buenos Aires, i els vaig encarregar a una llibreria. A les dues setmanes, m'informaven que aquells llibres estaven prohibits; és a dir, l'exèrcit espanyol utilitzava material censurat pel govern de Franco.

A les classes teòriques es produïen situacions ben curioses. En certa ocasió, un altre tinent explicava que a la guerrilla hi havia tres factors determinants: l'home, el terreny i l'armament. Un dels companys el va interrompre, burlesc, qüestionant les possibilitats del boina verda, amagat a la muntanya, contra una bomba de napalm i, a més -va dir- *si hi ha un conflicte bèl·lic, jo estaré a l'altra banda*. El tinent, sense perdre la calma, va replicar *aleshores, possiblement, apuntariem en la mateixa direcció*. Les males llengües asseguraven que aquell tinent estava a la COE "castigat" perquè era de la UDM (Unió Democràtica Militar).

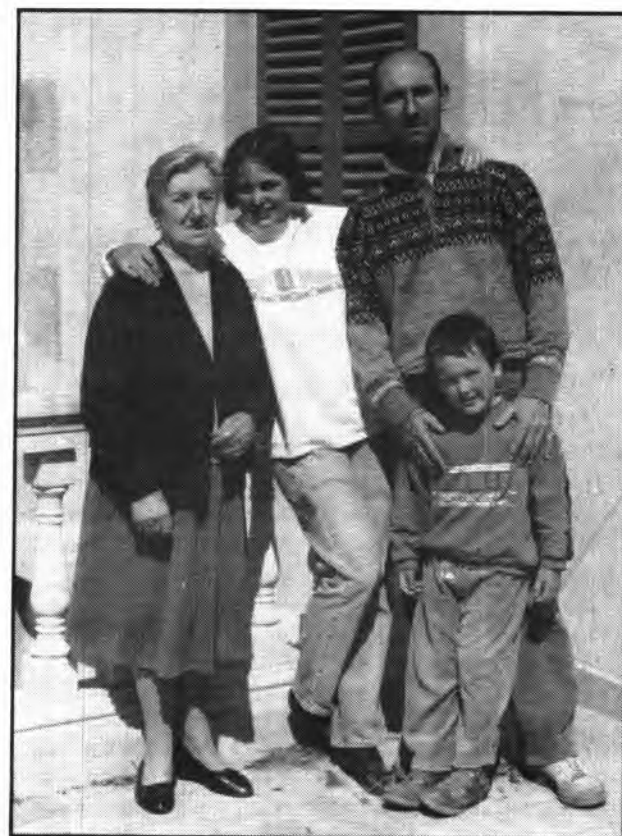
INFILTRATS

En poc temps, tractant-se d'un grup reduït de persones (la companyia no arribava a les vuitanta), tothom coneixia tothom més o menys a fons. S'establien les normals afinitats ideològiques i, per moltes mesures de seguretat que un tingués, les simpaties es declaraven molt aviat. Antonio, un mestre d'escola de Múrcia ("el maestrillo"), m'advertí de l'existència del SIM (Servicio de Investigación Militar) a la COE i em recomenà que desconfiàs de qualsevol i que anàs molt viu. La veritat és que ell no practicà el que predicava perquè l'enganyaren a una revisió de l'armari (aparentment rutinària) amb alguns exemplars de *Mundo Obrero*. El darrer mes, abans de llicenciar-se, el passà arrestat.

La meua condició de caporal de primera, però, em va permetre entrar i sortir quan volia de les oficines i, ben prest, vaig detectar qui era el "xivato". Es tractava d'un jove de Saragossa que treballava de cambrer a Barcelona. Era un individu molt simpàtic per la qual cosa no em va ser gens difícil aconseguir que em comentàs les instruccions que rebia i, fins i tot, el sistema de captació de nous confidents. Els possibles investigats foren advertits, anònimament per evitar delacions, del risc que corrien. Sempre he sospitat que, com a mínim, eren tres els membres permanents del SIM a la COE i posaria la mà al foc d'endevinar qui eren els altres que, ben segur, fins i tot es vigilaven entre ells. Resultava inútil amagar qualsevol incident banal que es produís perquè l'endemà el capità ja coneixia el fet i els protagonistes.

Entre els companys que vaig tenir, hi havia gent de tot pelatge ideològic. Des d'un pacifista, com el pintor Vicenç Torres Costa, fins a un boxeador professional. Des dels que lluitàvem contra la dictadura de Franco fins a guerrillers de Cristo Rey. Entre aquests hi havia Manuel Macías González que, anys després, moriria en un tiroteig mentre estava en llibertat "vigilada" com a hipotètic participant de la bomba que matà el porter de la revista *EL PAPUS*. Un altre que serví la COE va ser Miquel Garau Rosselló, ex-militant d'UIM que el juny de 1993 encapçalà la llista al Congrés de Diputats de Madrid per ABE (Alternativa Balear-Española). Per fer-ho va haver de demanar excedència de la Policia espanyola on treballa d'ençà d'acabar la mili. La relació de persones més o menys conegudes, o amb certa projecció pública, que feren la mili a la COE no acabaria mai. En la memòria el bon record de magnífics companys com Joan Sánchez, Bernat Mestres (d'Andratx), Antoni Salvà i, especialment, el company de promoció i amic, Jaume Mas i Bibiloni. Amb ells (i Serra de Pollença, i Moyà de Binissalem, i Servera de Manacor, i Capllonch, i Pizà, i tants d'altres!) aconseguírem un clima de germanor que, malgrat l'exèrcit, ens va fer ser una verdadera "unitat". Vint anys després, quan ens trobam pel carrer, encara comentam, entre anècdotes dolces i salades, la irracionalitat d'aquells anys de la nostra vida.

(ACABARÀ EN EL PROPER NÚMERO)

La senyora del Serralt, dona Maria Morell i Molines, amb el seu fill, senyor Gabriel Alemany i Morell, la seva nora, dona Joana Maria Garcés i Riera, i l'hereu, en Joanet.

El Serralt de Son Sunyer

Passant per l'autopista de Ciutat a s'Arenal o pel carrer Mar d'Aral, a l'altura de les Meravelles es veu una casa senyorial damunt un serralet d'uns vuit o deu metres d'alçada. Són les cases del Serralt, un lloquet de vint-i-quatre quarterades que el senyor Gabriel Morell i Olesa va comprar dos anys abans que esclatàs la guerra civil espanyola al senyor Josep Cavaller per 250.000 ptes; amb aquest preu hi va entrar, a més de la terra, quatre vaques, un mul i un ase.

Aquesta possessió o lloc, segregada de la gran possessió de Son Sunyer, anava des del camí de Son Fangos, al Pil·larí, fins a la vorera de mar, amb una

amplada de dos-cents trenta metres de terra de reguiu amb dos molins d'aigua a la part de les cases. La part de la mar era pinar, plena de pins barraquers, és a dir, pins que assotats constantment pel vent de la mar no s'alçaven gaire de la terra i formaven com a barraques.

Fou l'any 1960 quan el senyor Sebastià Morell i Molines, fill i hereu del senyor Gabriel Morell i Olesa, va vendre les dotze quarterades de pinar de la part de la mar al senyor Miquel Oliver i Salleres, pare de l'actual promotor immobiliari Oliver Mateu, per cinc milions de pessetes. Amb aquests doblers, va comprar

una possessió gran a Son Sardina.

La promotora Oliver Mateu va urbanitzar la part de la mar, va obrir el carrer Acapulco, fins al carrer Arenes de Bilbao. Dins aquests terrenys hi ha els apartaments Royal Cristina, que abans es deia Hotel Cristina, els apartaments Royal Platja de Palma, moltes botigues a la vorera de mar i quantitat de xalets terra endins.

Actualment, les dotze quarterades que encerclen les cases són urbanitzables, però els propietaris actuals no en volen saber res, d'urbanitzacions.

Botigues amb personalitat

Barça, Barça, Barça

Per si algú encara no ho ha advertit, el Barça funciona. Si en Cruyff fa un canvi de jugadors incomprensible i es perd algun partit, no passa res. Si en Laudrup no segueix la temporada que vé, el món no s'acaba. Aquesta mena de qüestions, que serien de vida o mort per a equips de poca volada, al Barça l'afecten ben poc. El fet és que l'equip guanya títols. L'estructura organitzativa no presenta esquerdes visibles. El planter dona jugadors. El nombre de socis augmenta. En Núñez fa bonda. El prestigi internacional està pels núvols. En poques paraules: el Barça és una empresa sòlida.

Així ho han entès també els propietaris del basar Jobica, que des del passat mes de desembre han consagrat el seu establiment a la venda d'articles que duen el segell blaugrana. Aquest tipus d'oferta té el seu antecedent a Barcelona, on també existeix un bon grapat de tendes similars. Totes elles s'agermanen sota un mateix nom: *Barçamania*. I la seva clientela és fàcilment identificable: la immensa i pujant afició culer que existeix a Mallorca.

La gamma de productes de *Barçamania* és d'una varietat espectacular. Per fer-se'n una idea no queda altre remei que visitar personalment la botiga i repassar amb deteniment els atapits: mostradors, prestatgeries i taulells, d'altra banda molt ben

disposats. De l'ampli ventall d'articles, segons ens explica la propietària, els més venuts són les bufandes i les gorres, equipament bàsic de qualsevol culer que en vulgui presumir. Li segueixen a poca distància camisetes, carteres, banderes i pintes. Tots ells amb els omnipresents colors blau i grana.

La imaginació dels fabricants sembla il·limitada. A més dels clàssics mocadors, clauers i agulles, podem comprar també, per posar uns quants exemples, pijames, sabatilles, calçons blancs (en aquest cas, òbviament, també blaugranes), estores, perfums i aperitius. No hi ha excusa per anar-se'n sense haver comprat res; es pot triar des d'un calendari de deu pessetes fins a una jaqueta de bona marca que es ven per disset mil.

L'estona que visitarem *Barçamania* aquesta no va estar ni un sol moment sense clients. Poguérem comprovar que l'afició culer és d'allò més variopinta, i gosa d'una salut de ferro. Es respira la sensació, insistesc, que la cosa rutlla i va a més. *Barçamania*, en aquest sentit, és un bon termòmetre de l'estat anímic de l'afició.

No podem dir el mateix del Real Madrid. L'enemic històric, ahir vaixell insígnia del franquisme i avui equip emblemàtic d'Espanya, sembla més mort

que viu. Tampoc no ens n'hem de refiar, és clar; pot reviscolar en qualsevol moment. Mai se sap. Però ara com ara fa tan poca por, imposa tan poc respecte, que fins i tot *Barçamania* li reserva un raconet per als escasos articles que avui en dia es fabriquen amb els colors blanc i morat. A més a més, es venen poc. No ens estranya. Quin mallorquí pot comprar avui en dia, per exemple, una bufanda del Madrid? Només algú que encara no ha entès que allò de "Eh, polaco el que no bote, eh, eh" també anava per ell.

En resum: auguram per al basar Jobica una vida llarga i profitosa, tal com sembla presentar-se el futur del Futbol Club Barcelona.

Josep Palou

Joan Lluís Gamundí Seguí retorna a la política activa

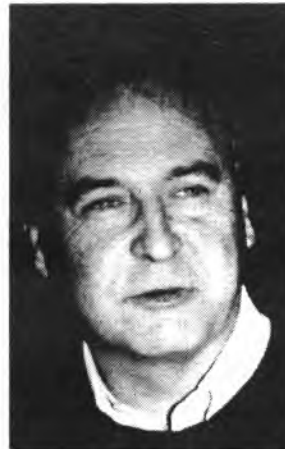
En Joan Lluís Gamundí Seguí va començar a la política amb UCD com a militant de base als inicis de la transició, fent molta de feina a les campanyes electorals per Son Armandans i com a interventor a la mateixa barriada. En Gamundí fou dels darrers militants a deixar el partit després d'una cridada de Lluís Pinya, que li va anunciar que el partit havia desaparegut.

L'any 1988, Lluís Gamundí va encapçalar la candidatura a les Corts d'en Ruiz Mateos a instàncies de la directiva del partit. En aquesta ocasió, l'Agrupació Ruiz Mateos fou la tercera força política en vots a les Illes Balears. Cal remarcar que el senyor Gamundí mai no va combregar amb la nul·la ideologia de Ruiz Mateos i que, si va acceptar el nomenament de líder carismàtic d'aquesta formació, fou per posar nerviós Lluís Valls Taverner, enemic número u del famós banquer entrat a polític. En Ruiz Mateos volia saber per boca de Gamundí les malifetes de Lluís Valls Taverner, president del Banc Popular Espanyol, cosa que no va aconseguir.

Després d'unes suposades comissions que alguns membres de la junta de govern del partit de l'Agrupació Ruiz Mateos a les Balears s'havien de repartir si el polític-banquer comprava la Cooperativa Agrícola Poblara, Gamundí va dimitir de manera irrevocable i no ha volgut saber res més d'aquesta formació político-immobiliària.

Els darrers anys, com que en Gamundí és un enamorat de les persones i per tant de la política que pot donar bona qualitat de vida a aquestes persones, ha estat col·laborant amb una sèrie de partits polítics al terme de Calvià com a assessor, sense afiliació. Per això no és d'estranyar que ara hagi acceptat un nou compromís polític, com a capdavanter d'un nou partit a Calvià.

Encapçalarà una formació política calvianera de centre-dreta nacionalista

Joan Lluís Gamundí

És sabut que Joanet Nigorra s'ha fet del PP, cosa que fa tremolar els Calvianers.

Ara fa poques setmanes, el convidaren a sopar un grup d'onze persones, cinc membres del PP, quatre independents i dos de la Unió Calvianera. Aquesta gent té el suport de 164 persones, distribuïdes en vuit equips de feina, que poden fer viable aquesta formació. Li digueren que havien fet un sondeig a Calvià per tal de trobar un líder a les properes eleccions municipals i que el seu nom havia sortit amb molt avantatge respecte dels altres, per mor, sobretot, de la lluita que va tenir i encara té amb el president del Crèdit Balear, Miquel Nigorra, molt conegut al terme per esser qui comanda de veritat des de fa molts d'anys —temps enrera dominava al batle Obrador i ara domina a la batlesa Nàjera—; lluita que va esser duita a través de les planes de L'ESTEL i que va esser guanyada per Gamundí quan no va obtenir contestació, ni de paraula ni per escrit, de l'esmentat president del Crèdit Balear. Cal recordar que en Gamundí té un plet posat al president del Crèdit per vuit delictes contra l'ètica i els bons costums i en defensa dels accionistes del Crèdit que han estat estafats amb compravendes de finques a favor de Nigorra.

És sabut que Joan Nigorra, el jove, s'ha fet del PP, cosa que fa tremolar els calvianers per les malifetes que ha fet el pare i que ara podria seguir fent el fill si formàs part de la candidatura del PP a l'ajuntament de Calvià.

En Joan Lluís Gamundí fa 16 anys que viu a Santa Ponça, és molt popular a tots els estaments socials del terme, assisteix a les festes i reunions dels poderosos i a les tertúlies dels cafès i bars on es reuneixen els obrers. Per això no és d'estranyar que hagi pres la determinació d'encapçalar una candidatura a les municipals, amb gent que no va de coverbos ni d'estires i afluixes entre partits. El que realment volen és qualcu que sigui capaç de donar una millor qualitat de vida als calvianers. A qui lluiti perquè hi hagi un millor enteniment i col·laboració entre els comerciants, empresaris i treballadors, per administrar els sis mil milions de pressupost de forma justa i controlar de manera ferma les creixents despeses generals de l'ajuntament.

Continuarem informant d'aquest interessant assumpte, que pot tenir repercussions importants per als calvianers. Redacció

En Joan Lluís Gamundí ha estat assessor de diversos partits polítics a la zona de Calvià.

Fa anys va acceptar el nomenament de líder carismàtic de l'Agrupació Ruiz Mateos per posar nerviós Lluís Valls Taverner.

Parlar bé poc costa
EL SENTIT DE L'HUMOR
Joan Escanelles i Llinàs

Contava Sigmund Freud que un delinquent, portat a la forca en dilluns, tingué aqueixa sortida: "Hem començat bé la setmana". Un reu de mort, a punt de l'execució (no en diguis "reo"), saludava l'existència *cum mica saulis*, amb un brotet d'humor. Per una agudesca oportuna, l'agraciat reu afeblia l'opressió. El moment crític, se'l prenien de broma ("a broma" no pot ser), n'esquivava l'angúnia i n'obtenia dignitat. Quan algú es posa a riure, sap que una situació desesperada, al cap i a l'últim, no serà tan greu. Amb humor, també s'acomiadava l'ínclit Joan XXIII, presa del càncer (mai no s'haguera "despedit"), tot dient al grup familiar: "No us preocupeu tant de mi: puc partir quansevulla: ja he fet la maleta". Amb un somriure davant la mort aconseguia la immortalitat. Fet i fet, l'humorisme té una base religiosa, com assegura Chesterton, amb Felip Neri, Francesc d'Assís i Teresa de Jesús entre molts d'altres. Brolla del convenciment que, comptat i debatut ("no en resumides cuentas"), la vida és un conte (no un "cuento"), que Déu ha escrit amb trama sorprenent però ben acabada. Aquí rau l'anunci profètic esculpit amb hilaritat sobre una tomba: "Demà serà distint: i tu que ho vegis".

Tant de bo si aquest tipus d'humor beneïa la humanitat! (No en diguis "ohalá!"). Nascut del pare enginy i de la mare alegria, va a la recerca de complicitats, i no pot esguerrar ni malmetre l'alegria dels altres (en comptes dels "demès"). De la banda paterna és crític: s'adona de ridiculeses, bogeries i situacions estúpides, i hi fica sal i un punt de pebre bo. Si s'estrevé, destapa les caretes de l'exaltació, de la vanitat i de tota falsia, amb un afany educador. De la banda materna, és una crítica bondadosa: ha de fer riure l'adversari amb la mesura d'agudesca o l'engrunada d'enginy (no se'n diu "xispa"), o a base de coverbos (no "xascarrillos"), facècies o acudits (no "xistes", com sabem). No és gens paregut al sarcasme o a la mofa o al cinisme, plens de fredor i de causticitat, que busquen de ferir i gaudeixen (no "disfruten") amb el perjudici de l'altre, fent-li bromes nocives, danyoses o feixugues (de bromes, no se'n "gasten" i, a més a més, no poden ser "danyines").

L'humor no s'està de segones quines actituds. No presumeix de superior (ni "se les dona", és clar) i va curt d'altivesa o d'arrogància (i encara més d'"altaneria"). La crítica ben entesa sol començar per un mateix. Qui no cultiva això, desconeix el sentit de l'humor i l'escarnufaran amb enuigs. Altrament, la burla no té agafador: com ha dit un teòleg, "la sàtira anticlerical no fóra divertida (ni "xistosa"), si el clergat feia burla de si". L'examen de consciència no és fet per a plorar (ni per a dormir): sovint és graciós. T'has vist beneït, t'has vist defectuós, t'has vist malèvol: et resignes a la imperfecció (no ets periodista). Però t'agafa compassió i una sana tendresa t'avicia: ja et complaus imperfecte, com et sedueixen les ombres, que la llum ha creat i n'apugen la resplendor. I fas que sí amb el cap, t'acceptes. El món se n'ha fet creus: t'hi reveles xiroi, galtaplè (no "mofletut"), més trempat i feliç que de costum (no et veuen "campeixano"). I, què han de fer?, somriuen.

ALQUILER PATINES LINE

Gimnasio ZEUS

RISPORT SKATES

Quan provis els patins Risport del Gimnàs Zeus, ja no en voldràs provar d'altres mai més!!

26 22 14

GIMNASIO ZEUS

Balneario 1

Balneario 0

Club Náutico S. Antonio de la Playa

Gimnas ZEUS, c/ Singladura 13, Ca n Pastilla

Ni covards ni estúpids ni feixistes

Estimats amics: Voldria explicar-vos breument el perquè la no violència activa (gandhisme) és absolutament bàsica per a la nostra sobirania nacional.

En primer lloc, cal advertir que la no violència activa no és pas la no violència passiva. L'activa és conflictiva (provoca el conflicte allà on cou "la ferida"), és ofensiva (sols perdre la iniciativa), és motivadora (car acumula forces: resistint), és exemplar (és ètica i predica amb un exemple essencialment constructiu) i no divideix (car acumula forces i no provoca les divisions de la via violenta: veieu cas d'ETA). A més, té la projecció europea i mundial, i ens convé.

La no violència passiva, que sovint ERC o els grups catalanistes creuen que és no violència (i no ho és pas, compte!), és simplement la via democràtica corrent. O sia: eleccions, propostes, vots, mocions, lleis, etc. És clar que aquesta via democràtica és imprescindible, però cal, almenys, saber diferenciar-la de l'altra, i entendre l'altra (la no violència activa = gandhisme).

Em fa l'efecte que no ho acabeu de copsar, això.

Si fóssim un país normal, sobirà, el gandhisme no ens fóra imprescindible, políticament, però no ho som! Estam sotmesos a un estat estranger on l'ètnia dominant constitueix més dels dos terços i la seva oligarquia controla l'exèrcit, els *mass media* i majorment l'economia, a més té una "quinta columna" dins ca nostra: forasters i col·laboracionistes-gonelles. Massa enemics i massa difícil per anar poc previnguts, i anar sols amb la via democràtica és ésser massa ingenus.

En un moment de crisi, el poder centralista cercarà

de provocar-nos. Ja ho fa, però pot fer-ho molt més. Sempre hi haurà il·lusos, joves, eixelebrats, "valents", etc, que cauran en la provocació i respondran violentament. Aquest és el pretext que cercaran els espanyols per estendre la repressió i atiar l'odi anticatalà.

O estem ben ensinistrats, o correm el risc d'ensorrar-nos i dividir-nos entre democràtico-passius i democràtico-"militars" en un moment (previsible) de la crisi. I militarment no sols fóra un desastre civil (i econòmic), ja que som massa febles per guanyar-hi res.

En un procés d'alliberament nacional solen donar-se tres formes de lluita: política, militar i civil-cultural. En el nostre cas, la política és d'iniciatives democràtiques. La militar sol encetar-la la part més forta i agressiva, sobretot amb agressions policíques en un principi. La civil-cultural, ha de tenir una dimensió internacional i sovint és la no violència activa, és la potencialment més positiva i aglutinadora, i la que els nostres enemics més temen per ser una claríssima eina de propaganda internacional. La via militar és la més perillosa i desfavorable, i la política és massa confusa com per confiar-hi gaire, ara i ací.

El nostre poble és poc disciplinat i té tendència a la covardia, la por, el col·laboracionisme. La no violència activa és l'única eina per disciplinar-nos sense caure en el militarisme ni en un tarannà agressiu poc propi del nostre poble. No hi ha més remei. Cal demostrar que no som covards, ni estúpids, ni feixistes.

Actualment sols els insumisos coneixen i practiquen bé, a ca nostra, la no violència activa. I ho fan desconnectats dels moviments d'alliberament

nacional. Els catalanistes no acaben de lligar caps, ni es plantegen d'ésser ofensius i lligar no violència activa i alliberament català (sols la Crida comença a fer-ho, però s'aturà).

O ens autoorganitzem a temps, o l'enemic ens provocarà la crisi quan pitjor ens vindrà. Ho farà. Cal plantejar una estratègia pròpia per bandejar infiltrats i provocadors, i desfer la nostra encara notable ingenuïtat. Desemascarar la malícia colonial.

Propostes concretes: Primera, els temes de la insumissió i el gandhisme han d'ésser prioritaris absolutament, ara per ara.

Segon, cal que els catalanistes recolzem plenament els insumisos, i que ho fen globalment.

Tercer, traslladar la no violència activa i la insumissió al tema nacional. Per exemple: demanar la substitució del castellà per l'anglès o l'alemany als plans d'estudi; encadenaments de protesta davant institucions descaradament espanyolistes; silencis i dejunis per la pau, pels presos, per la convivència lingüística i civil, etc; contingut gandhià i cristià en manifestacions i actes catalanistes (estil King); desobediència civil contra institucions colonials (cremar DNI, com feia Gandhi, estudiar el cas fiscal, per exemple, recrear "La Crida" i destinar-hi els diners referits a "l'església" per Hisenda...).

Quart; cal guanyar-se els insumisos, objectors i esglésies. El Sinn Fein féu les esglésies l'objectiu preferent de la seva propaganda (tant catòliques com protestants). Cal que fem igual. **Grup per la no Violència**

Sembla que els espanyols haurien d'haver après quelcom de la seva pròpia història i, malauradament, no és així. Han oblidat que aquells que varen independitzar els països sud-americans de l'imperi ondonde no se ponía el sol varen ésser els fills dels espanyols integrats en aquelles terres? És que no se'n recorden que quan s'han enfrontat tots sols amb Catalunya, sense cap potència estrangera que els ajudi, han perdut la guerra?

Amb qui compten en aquests moments per permetre's el luxe d'amenaçar novament la cultura i la nació catalana? Perquè tal i com deia el meu mestre, el professor Carles M. Espinalt, si l'exèrcit espanyol està integrat dins l'OTAN i han de prendre decisions conjuntes, vol dir això que es posaran d'acord tots els exèrcits d'Europa per venir a destruir-nos?

Davant, doncs, d'una feblesa tan evident, els ocupants que, vestits de paisà i en forma de governadors civils, advocats o representants de *ferias*, tenen destacats als Països Catalans, estan fent mans i mànigues per revoltar els emigrants contra el país que ens ha donat vida. Al·leguen que els mou la intenció de defensar els drets dels castellanoparlants a Catalunya, però en el fons no pretenen res més que persistir en el seu intent de genocidi. Altrament, com s'entendria que gairebé mig centenar de persones s'atreveixin a posar en entredit una llei aprovada per unanimitat al parlament de Catalunya? Com pot ésser que una minoria tan insignificant vulgui imposar-se a la immensa majoria? Això, no és nazisme? De quins drets parlen? Del *derecho de conquista* aplicat per Felip V, representat més tard pel sanguinari Franco i mantingut, avui, per un altre Borbó? Així, doncs, confonen "dret" amb "decret".

Tanmateix, som molta la gent que havent vingut d'altres terres no ens empassem la demagògia aplicada per aquells ocupants que als Països Catalans es fan passar per emigrants, car on eren aquests *gallitos de pelea* que, avui, reclamen l'ensenyament en la *lengua del imperio* quan calia defensar els nostres drets a Andalusia, Galícia o Múrcia perquè poguéssim viure dignament? Si tant els interessava la protecció de la llengua castellana, per què no arremeteren contra els grans *terratenientes* que encara dominen aquelles

Qui avisa no és traïdor

zones i així evitaren el nostre èxode? És més, quan ens moríem de fam —i utilitzo el verb morir en el sentit estricte de la paraula, ja que el meu pare va veure enterrar més d'un germà seu perquè la meua àvia no tenia amb què alimentar-los— no es preocupaven pas si érem o no castellanoparlants. La nostra condició d'esclaus castellans no ens permetia tenir drets i a ningú importava si el fill d'un lacai es moria. I, ara, volen defensar la nostra llengua materna, quan en el seu dia obviaren el nostre dret a viure? Són tan ingenus que es pensen que ens posarem al costat de la *madre patria*? Com volen que l'estimem si d'ella només n'hem rebut guitzes, fam i desconhort?

Segurament per això van colpir-me profundament unes paraules que vaig llegir en l'assaig "Guanyar-se la vida" del professor Carles M. Espinalt, quan diu: "Si

heu emigrat, fugint de la fam, i heu trobat un país ho us deixen guanyar la vida, on el senyoret ja no va amb esperons per pujar al cavall, i on tothom té gavardina, no en dubteu, mireu d'aprendre el seu idioma i abraçeu els seus costums: és la vostra pàtria espiritual. La pàtria és això d'ara: una mare. Procurar que al fill, no li manqui el pa de cada dia, no és la prova d'una mare amorosa? Hi ha maternitats i "maternitats". Sempre és més nostra la mare adoptiva que la mare despreocupada".

Amb tot, aquesta mare "despreocupada" ha de venir ara a dir a la "mare adoptiva" com i en quina llengua ha d'educar-nos? Quina autoritat moral i ètica té per fer-ho? El problema rau en el fet que la nostra "mare adoptiva" no té en regla els papers d'adopció, per tant és com si fóssim fills prestats. Així, per poder solucionar aquest galimaties, Catalunya, els Països Catalans, necessitem la independència; únicament d'aquesta manera podrà adoptar-nos legalment. En aquest sentit, cal remarcar que té tot el nostre suport per iniciar els tràmits convocant urgentment un **plebiscit per la independència**, on votarem un "sí" rotund a favor de la nostra "mare adoptiva", perquè ella, a part d'ajudar-nos a superar l'estat miserable i famèlic en què arribàrem, ens ha refet l'esperit, ensenyant-nos que allò que s'estima, es defensa.

Així, qui avisa no és traïdor. **Encarna Parreño**

EL BUHO VERDE
Entrada lliure
Si no troba allò que cerca, nosaltres li oferim música, al·lotes i moltes més coses.
Obert des de les 21'30 fins a les 5 de la matinada.
A primera línia de s'Arenal, entre l'Hotel Flamingo i l'Hotel Neptuno.

JOIERIA MARIA JOSÉ
Us oferim gran varietat de regals de primera comunió. Durant aquest mes d'abril. Oferta de polseres de 18 quirats a preu de cost.
També us oferim un extens assortiment de rellotges de diverses marques (Seiko, Festina, Benetton, Micro, etc.). Vases de plata i objectes de regal.
C/. Cardenal Rossell, 52. Tlf 26 22 94
Coll d'en Rabassa

Una interpretació entorn el misteri de la supervivència de Catalunya

Catalunya és la nació europea contra la qual s'ha mobilitzat en els darrers segles la més potent maquinària bèl·lica i ideològica, amb l'única finalitat de destruir-la. Tot i estar mancada del tresor més preuat —que és la independència—, la nació catalana ha sobreviscut inexplicablement.

Que un país mancat de sobirania, anorreat militarment, explotat econòmicament i dessagnat en lluites fraticides hagi con-

servat la seva personalitat fins a les portes del segle XXI, és tot un misteri. Mentre, d'altres nacions més poderoses que la nostra s'han perdut en les boires del passat.

El cas de Catalunya és diferent del de totes les altres minories ètniques i nacionals d'Europa. No és el problema d'una colònia més o menys desvalguda. En tot cas, no és únicament això: avui, Catalunya és l'última terra on encara sobreviuen de forma latent els trets que van configurar la perduda civilització catalano-occitana, exterminada durant la primera meitat del segle XIII.

L'eco silenciós que transmet al llarg dels segles el somni catalano-occità és el que ha permès la supervivència política de la nostra nació. Aquella civilització, que anava de l'Atlàntic als Alps i d'allí fins a Alacant, es podia reclamar com l'hereva més legítima de la refinada cultura grega i —en plena Europa bàrbara— es perfilava com el pont imprescindible cap al Renaixement del segle XV.

L'aliança del Papat catòlic i del rei de França, ben aconsellat per la seva esposa Blanca de Castella, va destruir per les armes aquella civilització radicalment diferent a tot allò que l'envoltava. A les amables terres de l'altra

banda dels Pirineus, apareixia una literatura basada en els trobadors; una relació social que no menys-tenia, ans al contrari, l'element femení, i el catarisme hi aportava els fonaments espirituals: una religió que es reclamava filla del més pur amor cristià però que era condemnada com una terrible heregia per l'ortodòxia catòlica.

La gran croada del 1209 contra el catarisme i la llibertat occitana ha estat qualificada per Rovira i Virgili com la primera gran escomesa contra Catalunya i

Catalunya és la terra on sobreviuen de forma latent els trets que van configurar la perduda civilització

contra la seva puresa espiritual. A partir d'aquell moment, l'animadversió de l'alta jerarquia catòlica envers el que restava del somni catalano-occità, la «perversa raça provençal» segons el Papa Innocenci III, i que ells identificaven amb la Catalunya estricta-ha estat una constant històrica.

Des de la croada catòlica contra Pere el Gran (el 1285), fins a l'entusiàstic suport del catolicisme oficial al règim del general Franco, les potències enemigues de Catalunya —Espanya i França— han comptat amb l'ajut i els ànims de la jerarquia vaticana: compromís de Casp, Inquisició, guerres dels Segadors i de Succe-

ssió, glorificació dels Borbons, etc. etc.

No es pot pretendre enganyar ningú volent fer creure que la civilització catalano-occitana va esdevenir mai un Estat unit i potent tal com l'entenem avui. Les rivalitats i les lluites obertes entre la casa de Tolosa i els comtes de Barcelona ho il·lustren prou bé: la comunitat no va arribar a ser política i potser mai no ho hauria estat. El que estava fent-se realitat era una altra cosa: una gran comunitat humana i espiritual. Una comunitat que avui podem entendre perfectament quan, per exemple, als voltants de Mirepoix, entre Foix i Carcassona, no hi trobem cap diferència amb el paisatge del Vallès.

L'individualisme i la mentalitat prellibertària que, segons Nataf, impedièren una resistència unida del món catalano-occità contra els croats francesos el segle XIII, serien els mateixos trets de caràcter que tantes vegades reapareixerien al llarg de la història de Catalunya. Responsable de molts dels nostres fracassos, aquest caràcter hauria estat també el baluard on resistiria la nostra personalíssima herència.

Set segles després de la caiguda, l'actualitat de les qüestions plantejades pel somni catalano-occità (el problema del Mal al món; la dona; la cultura de la tolerància...) tornen a ser ben vidents.

(Grup d'Opinió La Dama de Reus)

Simone Weil: «En la nostra època, tots i tots els dies, patim encare les conseqüències d'aquesta derrota»

Simone Weil (París, 1909- Londres, 1943) ha explicat la diferència de mentalitats i

de societat entre els invasors francesos i els derrotats occitans. Aquests en són algunes de les seves reflexions més lúcides:

«Europa mai no ha recuperat el mateix nivell de llibertat espiritual perduda a causa d'aquesta guerra. El poema de la *Croada contra els albigesos* ens mostra com el país d'Oc, en el segle XII, estava allunyat de tota lluita ideològica. Les idees no xocaven, sinó que circulaven en un ambient de tolerància. Aquest és l'ambient que convé a la intel·ligència, car les idees no són fetes per lluitar; catòlics i càtars, en aquest país, lluny de formar grups diferents, estaven tan entrellaçats que el tió d'un horror inesperat no els pogué dissociar. Però les armes estrangeres imposaren la repressió, i la concepció de llibertat espiritual que perí aleshores no ressuscità mai més».

«Si hi ha un lloc en el món on aquest grau de llibertat pot ser preciós i fecund, és l'ambient de la Mediterrània. Aquell qui contempla el mapa veu que la Mediterrània sembla destinada a formar un gresol per a la fusió de les tradicions vingudes dels països nòrdics i de l'Orient; aquesta funció l'acomplí tal vegada abans dels temps històrics, però només l'ha acomplerta plenament una vegada en la història i d'això sorgí una resplendor que encara avui dia constitueix gairebé la nostra única claredat: la civilització grega. (...)»

Fa vint-i-dos segles, les armes romanes mataren Grècia i la seva dominació arrasà amb esterilitat la conca mediterrània: la vida es-

piritual es refugià a Síria, Judea i després a Pèrsia. Després de la caiguda de l'imperi romà, les invasions del Nord i de l'Orient, malgrat que portaren una salut nova, impediren durant temps la formació d'una civilització. Més tard, la intrascigència dominant de l'ortodòxia religiosa posà obstacles a les relacions espirituals entre Orient i Occident».

«Era una civilització (la catalano-occitana) de ciutat que es gestava a aquesta terra, però sense germen funest de les dissensions que assolaren Itàlia. L'esperit cavalleresc aportava el factor de cohesió que l'esperit cívica no coneix. Així, malgrat certs conflictes entre senyors i en absència de tota centralització, un sentiment comú unia aquestes terres; es veïe com Marsella, Beaucaire, Avinyó, Tolosa, Gascunya, Catalunya, Aragó s'unien espontàniament contra Simó de Montfort».

«Només pot existir un ordre allí on el sentiment d'una autoritat legítima permet d'obeir sense rebaxar-se tal vegada era això el que els homes d'Oc anomenaven «patriatge». Si ells haguessen vençut, qui sap si el desd'Europa no hauria estat diferent? La noblesa hauria pogut desaparèixer sense arrossegar amb la seva caiguda l'esperit cavalleresc, com en el país d'Oc els artesans i els comerciants el compartien. En aquest sentit, doncs, en la nostra època tots i tots els dies patim encara les conseqüències d'aquesta derrota».

Simone WEIL

Le génie d'Oc et l'homme méditerranéen. Marsella, 1943

En Miquel Joan Roser i Nebot, forner del forn del Fortí del Molinar, va morir el passat dia 16 d'octubre a causa de les ferides que havia rebut vuit dies abans quan un autobús, permor de les obres, passava per un carrer estret del Molinar. Als seus pares, Josep Roser i Josep Nebot, i als seus germans Nicolau, Catalina i Francisca, el nostre condol.

N'Antoni Fuster i Fortesa, propietari d'un *souvenir* a Can Pastilla, va morir fa pocs mesos a la edat de 59 anys, després d'una malaltia duita amb resignació. Fou un gran aficionat al cicloturisme i al joc dels escacs. A la seva viuda, Mercè Domènec, i als seus fills, Joaquim, Isabel, Josep i Antoni, la nostra condolença.

VAN CANTE KARAOKE
Passi una nit agradable cantant les seves cançons preferides
Baixos hotel Lúnda. Can Pastilla

Sàmbala ❖

Herboristeria, cosmètica natural, dietètica
Carrer José Vargas Ponce, 11
Tlf 74 37 89. Coll den Rabassa

RESTAURANT CAMBORIO

Cuina mallorquina. Plats casolans,
paelles i arroços, conill amb gambes...
Carrer Virgili, 5. Tlf 26 20 30. Can Pastilla

L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA (1950-1970)

DE M. LÒPEZ CRESPI ES POT TROBAR
A TOTES LES LLIBRERIES MALLORQUINES.
EXIGIU-LO AL VOSTRE LLIBRETER SI NO EL TROBAU.

Què opinau del fet que totes les emissores de ràdio i tots els diaris mallorquins estiguin en foraster?

Catalina Martorell (Articles Llevant). Està bé que els castellans tinguin els seus diaris i les seves emissores a Mallorca; però els mallorquins tenim tot el dret a tenir-ne en mallorquí. Ho hem d'aconseguir nosaltres mateixos perquè aquest govern que tenim no ho farà. Hem de votar partits nacionalistes mallorquins i canviar de govern.

Maria-Dolors Fuster (Botiga Boom). El Govern balear no estima gens els mallorquins, i el Govern espanyol molt manco. Aquesta gent del PSOE i del PP no ens deixaran tenir res mai en català. Hem de canviar de govern votant partits mallorquins, com ERC, PSM o UM.

Francisca Pons (Calçats Pons). Mira, ens foten. Els qui governen a les illes Balears ho podrien arreglar, però no ho faran. Hem de canviar de govern votant partits mallorquins, com UM, si volem tenir diaris i emissores de ràdio en català.

Gabriel Valls (Botiga Maite). A mi, m'agrada més en mallorquí. Si pos les emissores i compr els diaris en foraster és perquè no n'hi ha en mallorquí. Ara compr l'Última Hora, però si fessin un diari en mallorquí m'hi apuntaria tot d'una.

Assumpció Salvà (Mestressa de casa). Els qui comanden fan el que volen i nosaltres a pagar com a beneïts.

Albert Bosch (Botiguer). A les emissores de ràdio haurien de parlar en mallorquí i els diaris haurien d'estar en la nostra llengua. És lògic, som a Mallorca.

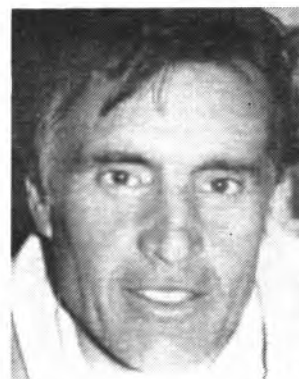
Antoni Borràs (Esparteria). Almanco la meitat dels diaris i de les emissores han d'estar en la nostra llengua. El Govern Balear ha d'arreglar aquesta injustícia.

Vicenç Roig (Bar Mai-mó). Totes les emissores de ràdio i tots els diaris han d'estar en mallorquí. El Govern Balear ho ha d'arreglar, i si no serveixen, fora. I visca el Barça!

Josep Bernat (Marbel). Està molt lleig això que totes les emissores de ràdio parlin en foraster i que tots els diaris estiguin escrits en foraster a Mallorca. Hauríem d'esser com els catalans, que ho fan tot en català.

Miquel Vallespir (La Cèl·lula Esportiva). Hi hauria d'haver alguna emissora i algun diari en mallorquí. De totes maneres, hauríem de tenir alguna llengua per entendre'ns tots els habitants de la Terra. L'anglès pot ésser aquesta llengua.

Jerònia Roig (Botiguera). Les emissores han d'estar en la nostra llengua i els diaris també. Jo començaré per apuntar-me a L'ESTEL. Això ho hem d'arreglar entre tots. El Govern Balear el primer. I si no ho vol arreglar, haurem de canviar de govern.

Esperança Salvà (Botiguera). Molt malament. Som mallorquins i hem de tenir emissores i diaris en la nostra llengua. Tothom defensa la seu i nosaltres hem de defensar la nostra. En Canyelles té la culpa d'aquesta situació.

Delfina Amengual (Elèctrica Llorenç). Almanco hi hauria d'haver la meitat d'emissores de ràdio i diaris en mallorquí. El Govern Balear és el que té la paella pel mànec i qui ho ha d'arreglar.

Concepció Canyelles (Can Pau). Que els forasters tenguessin una emissora en la seva llengua, a Mallorca, ho trobaria bé; però que els hi tinguin totes ho trobo molt malament. El Govern Balear ho ha d'arreglar, i si no, ho arreglarem els mallorquins votant partits nacionalistes, com ho fan els catalans.

Antònia Oliver (Botiguera). Almanco la meitat de diaris i de ràdios haurien d'esser en mallorquí. Som mallorquins i hem de conservar les nostres coses. Aquí comanden els espanyols i no ho arreglaran. Hem de votar partits mallorquins si volem tenir les coses en la nostra llengua.

Antoni Riera (Barber). No hi ha dret, a això. Pareix que els mallorquins som beneïts. En Canyelles ens ha de posar emissores de ràdio i diaris en català, i si no ho pot o no ho vol arreglar, que se'n vagi a guardar xots!

Equip femení de l'Atlètic Badia de petanca. Han estat l'equip revelació d'aquesta temporada, ja que és el primer any que juguen i han estat segones a la classificació.

N'hi ha que ho tenen molt clar

Josep Antoni Prats i Serra
La Veu d'Eivissa i Formentera

Sovint sentim a dir que no hi ha res millor que predicar amb l'exemple, i potser això és aplicable a la política. Almenys això volen creure els dirigents espanyols del PP, quan s'emmirallen en la majoria absoluta del seu "pater" Fraga a Galícia i somien que el mateix passarà al conjunt de l'Estat.

Dubto que la situació a Galícia sigui extrapolable a tot l'Estat espanyol, però vull sostenir que sí ho pot ser a les nostres illes. Per què? Perquè malgrat les diferències socioeconòmiques i culturals, algunes coses ens uneixen (o potser hauria de dir que patim els mateixos mals?). Fixem-nos, si no, en l'arc polític, on els dos partits majoritaris (que són els mateixos) fan idèntiques funcions.

D'una banda el PP representa la dreta tradicional, populista, sustentada en una estructura absolutament caciquil i que, cara a obtenir majories còmodes, predica un regionalisme folklorista que juga amb els alienats sentiments nacionals de bona part de la població.

Per l'altre costat, el PSOE ha evolucionat molt els últims anys, a ambdós llocs i d'una forma paral·lela. Ha passat de ser el partit de la gent d'esquerreres, de la gent jove que vol canviar la societat o dels estudiants i obrers, a ser el defensor del (seu) ordre establert, dels nou-rics i, moltes vegades, de l'espanyolisme més tronat (de manera molt més explícita a Galícia que a les illes, tot s'ha de dir, encara que aquí fan una feina tan efectiva mateix per sotamà).

Més coincidències: una, la manca d'implantació, tan a un lloc com a l'altre, de l'esquerra espanyola que representa la coalició Izquierda Unida, segurament per manca de cultura obrera; una altra, els repetits fracassos dels diversos projectes de la dreta regionalista (els últims Coalició Galega, Unió Mallorquina), que intenten ocupar un espai que, de moment, té ben controlat el Partit Popular.

Tot un caramull de punts en comú. Però s'ha de ressaltar també una important diferència. A Galícia tenen el Bloc Nacionalista Gallec (BNG), que, d'ençà les últimes eleccions autonòmiques de 1993 s'ha convertit en la tercera força d'aquell país (a algunes zones la segona), i estan ja només a 6 escons dels socialistes. Amb el seu gran creixement han aconseguit posar nerviosos els seus contrincants polítics i també els poders centrals de l'Estat que miren amb preocupació l'ascensió d'un projecte polític que es basa en la clara defensa de la identitat nacional gallega, que demana explícitament el dret a l'autodeterminació, que expressa la seva opció per la independència, i que també incorpora en lloc preferencial la lluita per la justícia social.

A les nostres illes encara massa gent que es diu "nacionalista" no té clar que l'única via possible és un projecte d'aquest tipus, que digui les coses pel seu nom, sense eufemismes ni pors, que estiga disposat a passar uns anys de creixement lent però segur (com ha fet el BNG), però que acabi amb vocació de majoritari. Mentre això no es faci, mentre continuïn determinats grups de gent ancorats en la por, en no voler dir les coses pel seu nom, fomentant la confusió de l'electorat i la divisió de les persones disposades a treballar per uns mateixos objectius, seguirà essent difícil que el catalanisme polític avenci.

Fa uns anys la situació de Galícia era com la d'aquí ara: partits nacionalistes moderats amb una certa implantació a les institucions i un Bloc Nacionalista titllat per molts de "massa radical" i que no tenia futur polític. Amb el temps ja veiem quina és ara la situació. Els del Bloc ho tenien clar, i han anat avançant. Els altres han tingut dues opcions: desaparèixer o integrar-se al projecte independentista. A Eivissa també n'hi ha que ho tenen clar, però encara n'hi ha molts que tenen benes als ulls.

L'Espanya profunda i els catalans

Aquests darrers temps han estat pròdigs en insults i vexacions soferts pels catalans arreu de la geografia espanyola. Les *flametades* d'un Rodríguez Ibarra, per posar un exemple de no fa gaire temps, han quedat en no-res davant la tempesta verborrèica de molts de "comentaristes" espanyols d'ençà que un partit català, CiU, va decidir fer costat a un govern espanyol, del PSOE, per mirar de sortir de la crisi econòmica que sacseja l'Estat. Els insults, però, no s'han limitat als membres o caps visibles d'aquest partit, ans s'han estès a tot el poble català en bloc; com abans els insults del president d'Extremadura o de certs personatges d'IU-Andalusia, per posar dos exemples, no es limitaven tampoc als homes i dones de CiU o d'ERC, sinó que també incloïen tot el poble català.

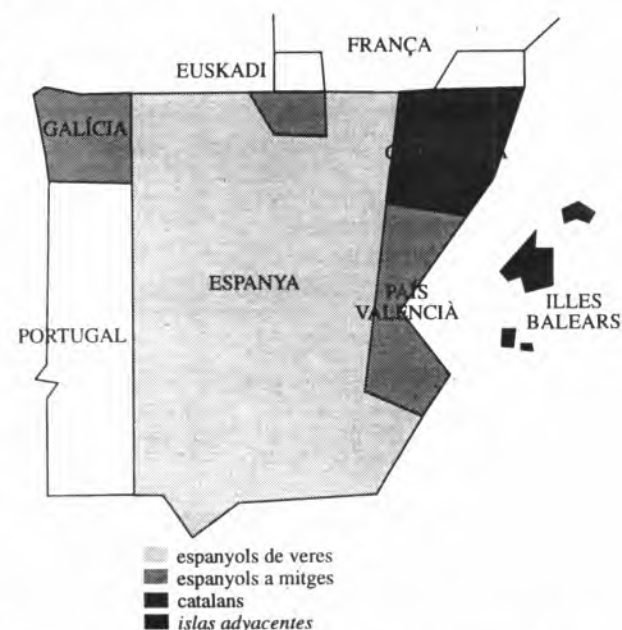
Si qualche vegada heu escoltat les tertúlies nocturnes de la Cope, si qualche vegada heu fullejat el diari madrileny ABC, aleshores sabreu de què estam parlant. L'ofensiva espanyolista per acabar amb el catalanisme polític (i amb tot allò català i, per tant i per als espanyols, no espanyol) és de veres impressionant.

I què han fet els catalans per merèixer això? Res, absolutament res o, millor dit, han seguit essent el que eren —catalans— a pesar de tot i dels espanyols. Han seguit parlant la seva llengua —que és la nostra, per això els espanyols quan insulten els catalans també ens insulten a nosaltres, els mallorquins—; han seguit creient que són diferents dels espanyols —com nosaltres, més semblants als catalans, per història i per cultura—; han seguit i hem seguit sentint-nos ciutadans de segona dins un Estat que ens envia policies i jutges que no ens entenen quan parlem i que en teoria han de vetlar pels interessos dels ciutadans que defensen; ciutadans que, si se'n ocorre denunciar un delictes i fer-ho en la nostra llengua, aleshores estam exposats a ésser cridats amb un "en español" o amb un més contundent encara "no ladre!"

Als espanyols —almenys a la majoria dels que influeixen o ho volen fer en l'opinió pública— la diferència no els agrada. No poden concebre que a la península Ibèrica i a les Balears hi hagi ciutadans d'Espanya que no són com ells i que reclamen el dret a no haver-ho d'ésser. Els espanyols —com tots els pobles— tenen els seus arquetipus particulars: els espanyols *castizos* (els de Castella), els espanyols del sud (els andalusos), fins i tot els espanyols gallecs i els espanyols bascos —tot això des d'una òptica espanyola—, però no els espanyols catalans... per als

espanyols, els catalans no són espanyols (ja ho va dir fa un parell d'anys un jugador del Reial Madrid; no era, per tant, un polític ni un periodista, sinó un home senzill que sabia manejar una pilota amb el peu). Per als espanyols, els catalans són simplement això mateix: catalans, i com a tals un mal endèmic d'Espanya, una tara que ha fet impossible assolir el gran destí universal dels espanyols: la unitat perdurable i inamovible d'Espanya.

Els catalans, els mallorquins i els valencians vàrem ésser els darrers pobles de la península Ibèrica que l'imperialisme espanyol va sotmetre, amb la força de les armes i la persuasió de la llei. Galícia i el País Basc feia segles que eren considerats "regions espanyoles". Aquests tres països —els Països Catalans— han conservat la seva llengua, la seva cultura i els seus costums, i quatre cosetes més d'un passat esplendorós o magre, però lliure, als quals darrerament podem afegir un seguit de coses noves: partits polítics del país, mossos d'esquadra, televisions, ràdios i periòdics autòctons, etc. A poc a poc anam fent camí, a pesar d'Espanya i dels Armando de Miguel de torn. **Mateu Sastre, Mel i Sucre**

L'espanyolitat dels ciutadans de l'Estat espanyol segons els espanyols.

EL CORRUPT E CAÑELLAS PERJUDICA EL COMERÇ MALLORQUI I AFAVOREIX ALCAMPO

Aquest rètol de l'autopista Palma - Inca és un escàndol de jutjat de guàrdia i una prova irrefutable de la conxorxa entre el corrupte Cañellas i la gran superfície Alcampo que es va inaugurar amb la presència de la consellera Catalina Cirer i sense tenir els permisos corresponents. Des de quan la senyalització pública d'una autopista, tant vertical com horitzontal, està per beneficiar una empresa privada?

D'aquí a les eleccions autonòmiques de 1995, L'Estel de Mallorca publicarà cada número aquesta fotografia fins que Cañellas ordeni llevar el rètol de l'autopista.

RESTAURANT
Es Clàssic

Autèntica cuina
mallorquina
Menjador privat.
Dinars d'empresa
C/. Metge Josep Darder, 21
Tlf.: 24 32 98. Ciutat

RESTAURANT S'HOSTALOT

Menú dies feiners 650 ptes. Cuina mallorquina.
Porcella rostida. Escaldums. Carn torrada.
Camí Vell de Sineu, km, 5. Tlf.: 42 87 12.
S'Hostalot

C/. Joaquín Verdaguer, 12
Arenal - Tel. 26 67 21
Palma de Mallorca
ESPAÑA

Restaurant
Ca's Carbone

Dimarts
tancat

Ctra. Manacor, Km. 28 - Tel. 64 65 04 - 07230 Montuiri

**TEXTIL HOGAR
HOTEL, S.L.**

Suministram a hosteleria
i venem al públic:

Llençols, tavalloles, estovalles,
torcaboques, cortines, tapisseria...
Carrer d'Aragó, 240. Tlf.: 24 62 96.
Fax 249059. 07008 Es Vivero

Bar
restaurant
Caldentey

Menjars casolans,
tapes variades
Carrer de
Manacor, 127.
Tlf.: 27 10 59.
Ciutat

**La
Mejillonera**
JUAN Y MIGUEL
Carrer Nanses-Tlf. 490703
Just devora el Club Nàutic
de Can Pastilla

RESTAURANTE

**Casa
Jacinto**

C/. Barranc, 20. Tlf.: 40 18 58. Gènova

BAR CENTRAL

Menjars, tapes variades
entrepans
Son especialistes en paelles
Menú del dia a 600 ptes.
C/. Cardenal Rossell, 80
Tlf.: 26 10 39
Coll d'en Rabassa

Pollastre a l'ast, frit
mallorquí, albergínies
farcides, llengua amb
tàpares... Menú a 700
ptes.
C/. Terral, 40.
Tlf. 26 87 84. S'Arenal de
Mallorca.

Restaurant Graella Merendero

Formatges, patés, amanides... Carns al pes.
Des de les 12 del migdia a les 3 de la matinada
C/. de la Garça, 14. Tlf. 26 32 32 - 26 68 05.
Can Pastilla

**Bar restaurant
CAN PEP DES PLA**

A 80 metres de la carretera
Fàcil aparcament
Avinguda d'Antoni Morel, s/n.
Tlf. 51 13 95

Bodes,
comunions,
banquets.
C/. Admirall
Moreno, s/n.
Tlf. 74 11 91.
Badia.

ES PALAU DE S'ARRÒS

**Cuina d'arròs i
peixos de la zona
Vint classes d'arròs**
Carrer Illa de Xipre, 31. Tlf 26 71 11
Ciutat Jardí. Coll d'en Rabassa

Obert cada dia de les 11 del matí a les 2 de la matinada

C/. Mar Negra, 6. Tlf 26 41 41. Les Meravelles de s'Arenal

Cafeteria-Pizzeria Ca na Puri

20 classes de pizzes fetes a casa.
Banquets i comunions fins a 75 places
des de 1.500 ptes.
Carrer Faust Bonafè, 65
Tel. 429261 SON FERRIOL
Necessitam càmeres i comercials.

RESTAURANT

SES COVES DE GENOVA

BACALLÀ AMB SANFAINA - MONGETES AMB BOTIFARRA -
VADELLA AMB BOLETS I ALTRES DELÍCIES DE LA
CUINA GIRONINA.
APARCAMENT PRIVAT
DILLUNS TANCAT

C/. Barranc, 45

Tlf. 40 23 87

GENOVA

RESTAURANTE

es torre de S'Aigo

ARRÒS BRUT • PORCELLA TORRADA • ESCALDUMS
CARXOFA FARCIDA DE BACALLÀ • ALBERGINIES FARCIDES
PISCINA • MARTES CERRADO
Amistat, 23 • Tel. 52 63 00 • SANT JOAN

Restaurant

Binicomprat

Banquets de negocis, noces i comunions.
Carretera de Manacor, km 21'70. Tlf 12 54 11

PONY-EXPRESS

BAR & RESTAURANTE

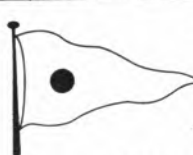
Carrer Volantí, 4
Tlf 26 85 67
Can Pastilla

JOE'S BAR RESTAURANT

Peix fresc. Menú a 750 ptes.
Carrer Terral, 3. Tlf. 26 33 55
S'Arenal de Mallorca

Llet del dia, llet pasteuritzada,
llet amb cacau, suc de taronja.
Preu per preu, comprau
productes mallorquins.
Demanau-los a la vostra
botiga o supermercat habitual.
Hort de Can Sastre.
Tlfs. 26 38 14 - 49 11 51. Fax 491801

**BAR - CAFETERIA
CLUB NAUTIC
PORTITXOL**

Passeig Barceló i Mir, 2
Tlf 27 38 68. El Molinar de Llevant

LOS FLAMENCOS

Dues sales: Una de música en viu i l'altra de karaoke

Cada vespre de les 21'00 a les 3'00,
música en viu amb en Chimo i en Toni.
Ball i show flamenc. Entrada gratuïta.

Canti cada vespre la seva
cançó preferida amb nosaltres
a la sala de KARAOKE

Avinguda Nacional, 20 (Edifici Cupido). Platja de s'Arenal

Restaurant

Can Tito

Menjars casolans i per encàrrec. Peix fresc.
Carrer de la Palmera, 6.
Tlf 27 10 16. 07006 Es Molinar

Restaurant

Es Racó de París

Cuina suïssa i francesa.
Carrer de Trafalgar, 23.
Tlf 49 00 60. Ciutat Jardí

Es Mollet

C/. SIRENA, 1
Tel. 24 71 09

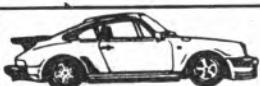
Diumenges Tancat

PEIX I MARISC
A LA PLANXA
ES PORTITXOL - ES MOLINAR

Èldos

Carrer de Manacor, 121 C.
Tel.: 27 85 18.
07007 Palma de Mallorca

**Automòbils
PLA DE NA TESA**

Compra i venda de vehicles
C/ Weyler, 12. Tel. i Fax. 600445
Pla de na Tesa.

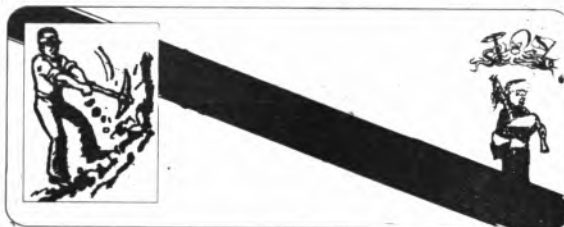

**ASSESSORIA
D'EMPRESSES**

**Declaracions de renda,
des del primer de maig
al vint de juny**

C/. Cardenal Rossell, 75
Tlf 26 56 00. Coll den Rabassa

**RESTAURANT
OS CANTEIROS**

Especialitat en cuina gallega
Baixos hotel Linda
Tlf 26 26 75. Can Pastilla

Pizzeria - restaurant

charlot

Som especialistes en pastes
italianes i carns a la graella
Punta Cala Estància. Can Pastilla

Restaurant

Maracaibo

Tapes i cuina
mallorquina. Menú diari.
C/. Can Pastilla, 57.
Tlf 26 30 17. Can Pastilla

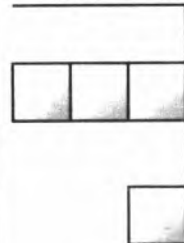

**PUB
TU**

**BALADA
KARAOKE**

Francisca
Iglesias
Camí Can
Pastilla, 65

**REFORMES D'OBRA
EN GENERAL**

Alicatats,
enrajolats, etc.
Manteniments de
comunitats sense
pagar quotes
C/. Moises, 4. Tlf 49 26 78
07007 Es Coll d'en Rabassa

MOLT FRED

Reparacions de rentadores, frigorífics, aire
condicionat, maquinària d'hosteleria...
Carrer de Cannes, 34. Tlfs 74 33 02 - 74 16 74
S'Arenal de Mallorca

Rte. O'Polpo

Cuina Gallega

**BODES,
BATEJOS,
COMUNIONS,
FESTES FAMILIARS**

C/. Singladura, 21 (baixos hotel Miraflores).
Tlf 74 38 07. Can Pastilla

**SERVIM QUALITAT
PER TOT
MALLORCA**

MASCRESPO, S.A.

CARNES Y ALIMENTOS MAS CRESPO, S. A.

Ca'n Caimari, 10 - COLL D'EN RABASSA
Teléf: 26 53 04 - Fax 49 17 68
07007 PALMA DE MALLORCA

PETITS ANUNCIS

Aquests anuncis poden ser remesos a la nostra redacció, Camí Pedreres 132. Tel. 265005 i a totes les agències de Publicitat.
Cada paraula, 20 pessetes.

BORSA INMOBILIARIA

PARTICULAR ven àtic al carrer General Riera. Una habitació doble, menjador, bany, entrada ampla, cuina fusta del nord, terrassa convertible en saló, gas ciutat, porta blindada, terrassa. 5.000.000 ptes. Tlf. 639262.

Venc solar a la urbanització sa Torre. Situat quasi a primera línia, vista a la mar, 1.292 m². Preu interessant. Tel. 42 89 46

VENC pis 2 dormitoris, devora el club nàutic de s'Arenal, lluminós, en perfecte estat, particular. 6.500.000 ptes. negociables. Telefonau de 17 a 20 hores al 77 15 16. Demanau per na Francisca.

S'Arenal, particular venc pis; 2 dormitoris, prop del Club Nàutic, en perfecte estat i molt lluminós. Vingui a visitar-lo i es convencerà. Preu 7.500.000 ptes. Tel. 264259.

CAN PASTILLA, planta baixa, cantonada, 280 m, 5 anys d'antiguitat. Bona construcció, 3 dormitoris, bany, traster, jardí. Immob. Pascual. Tel. 72 62 04.

Llogaria apartament o xalet, temporada d'estiu, vora la mar. Zona tranquil·la entre Cala Santanyí i Cala Llombards. Bon preu. Tel. 653362. Migdies o vespres.

S'ARENAL, apartament de 70 m², 1 dormitori, cuina moblada amb barra americana, sala-menjador, 2 banys, totalment moblat. Preu 3.700.000 ptes. Joan Oliver, tel 12 02 57.

S'Arenal; lloguer pis de 2 dormitoris, sala-menjador, cuina amb electrodomèstics, 1 bany, terrassa, 43.000 ptes comunitat inclosa. Mir 26 33 96 (1860).

Sant Joan, es ven casa en perfecte estat de conservació; 4 habitacions, cuina, bany, sala-menjador, sala, corral amb cisterna. Tel. 29 60 95 i 56 00 24. Joan-Lluís Gayà.

Lloc per dies apartament a Palmanova. És ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Es traspasa la Gelateria-Cafè Tony, al carrer de sant Cristòfol de s'Arenal. Lloguer 53.000 ptes. Tel. 265014.

Venc solar de 505 m² a Bellavista de ses Cadenes. Sr. Castellano. Tel 26 12 55.

CALA GAMBA, planta baixa, 3 dormitoris, sala amb xemeneia, 2 banys. 16.800.000. Api Pascual. Tel. 45 85 11.

Es lloga el restaurant Can Bono, de Felanitx. Tel. 580588.

LLOG pis moblat a l'avinguda Argentina. 190 m². 4 cambres, terrasses, menjador amb xemeneia. Ideal per a compartir. 70.000 ptes. Tel. 792490

Lloc d'aparcament devora l'ambulatori de S'Arenal. Tel. 469610.

S'ARENAL, venc pis, 3 habitacions, bany, cuina, dues terrasses... A la zona de la plaça de les verdures. Tel. 263674.

Bonici terreny a Llucmajor (Camí d'Alicanti). Cantó 11 m. caseta dos compartiments, a reformar. Pou, possibilitat, llum i telèfon. Tel. 450994. Preu a convenir.

S'ARENAL, àtic 4t pis, 2a línia, 2 dormitoris, bany, sala-menjador amb terrassa, cuina moblada. 5.800.000. Tel. 20 00 07.

Venc pis, 140 m², 4 dormitoris, dues sales de bany, tot ben moblat, menjador 38 m². Garatge per dos cotxes i dues motos. Tot per 12.900.000 ptes. Tel. 262015.

COLL D'EN RABASSA, pisos de Protecció Oficial, en construcció, 3 dormitoris, bany, saló-menjador, cuina terrassa, aparcament. Preu 8.200.000 ptes. Entrada 1.000.000. Tel 20 34 11.

Cala Pi, venc solar de 1.246 m². S'hi poden construir 2 xalets adossats. Aigua, llum i tots els serveis. Preu 4.500.000 ptes, tres anys de facilitats. Tel 54 02 63.

Venc pis al carrer Tòquio de s'Arenal. 8.000.000 de pessetes. Tel. 295820.

Deixaria cambra doble a casa compartida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urbanització Galatzó. Tel. 671419.

Venc àtic a General Riera. Un dormitori, vestidor, bany complet, saló-menjador, terrassa amb portes corredisses, cuina per estrenar amb fusta de nord. Preu 5.500.000 ptes. Tel. 639181, Bàrbara.

PERRUQUERIES

Perruqueria Pep Unixex. Carretera de Llucmajor, 204. Tel. 742825. S'Aranjassa.

BLANCA Perruquera. Gran i General Consell, 36 - S'Arenal. Tel. 265109.

MAKA Perruquera. Pedicura i manicura. Botònic Germà Bianor, 19. Tel. 260756.

Perruqueria de senyors Paco. Carrer Virgili, 1. Tel. 908-534746. Can Pastilla.

ANIMALS DE COMPANYIA

Clínica Veterinària S'ARENAL. Dr. Daniel A. Magrini. Consulta al carrer Joaquim Verdager, 17. Dematins de 10 a 13. Hora-baixes de 16'30 a 19'30. Tel. Clínica: 49 01 53.

Clínica veterinària. De di lluns a divendres de 16'30 a 20'00. Dissabtes de 12'30 a 14'30. Plaça de l'Església, 2a. Tel. 743854. Coll d'en Rabassa.

VENDES

Venc motor fora borda, nou un Johnson de 14 cavalls. 150.000 ptes. Tel. 546540.

Venc vestit de submarinista de cinc mil·límetres d'espessor amb aletes i guants. 45.000 ptes. Tel. 515433.

Venc revestiment de marbre, de color gris perla, per a foganya de llenya. Ho venc a meitat de preu, per 100.000 ptes. Completament nou. Tel. 79 49 03.

Venc motor "Mercuri", foraborda, de canya curta, 2.2 HP, en bon estat. Preu 35.000 ptes. Tels. 753033 i 755460.

Venc una taula escriptori, blanca, de fòrmica nova. Ideal per una habitació d'una nina o nin. 5.000 Ptes, i en val 10.000. Demanar per Malena, tel. 41 05 42.

Grat. oportunitat: es ven ordinador nou, sense estrenar, a meitat de preu o preu a negociar. Tel. 27 79 90, Marga.

Venc els llibres de la col·lecció "Espacio i tiempo" de Fernando Jiménez del Oso sense emprar. Tel. 243742.

Venc Compacte, inclou pletina, discs, cassette, etc. En molt bon estat i a bon preu. Tel 42 76 47.

Venda d'estores saharauis. Per a més informació crida al telèfon 53 44 55, o bé veniu Pollença, a "La Punta", cra. del Port.

Venc grup Electrògen dièsel, 3 Kw, 220 v, monofàsic, motor d'arrencada, perfecte estat. Tel 59 16 33

Venc contestador automàtic, marca Sanyo. Tel. 264 259.

M'interessa comprar les tapes dels setze toms de l'"Enciclopedia Estudiantil" que va editar la casa Sopena als anys seixanta. Demanar per Juan José. Tel. 751527.

Venc parella de coloms butxes per 5.000 ptes. Tel. 754131.

Venc Vespa 200, bon estat i preu raonable. Tel. 491372.

PERSONALS

Fadrina, estudiant de pediatria, 23 anys, senzilla i molt agradable; el meu cor està tot sol, necessito amor i tendresa, vull trobar l'home que sàpiga donar-me el que deman. Tel. 206979.

Cuiner de 39 anys, fadrí, de bona presència. Vull conèixer al·lota de 25 a 30 anys. Som sincer, no m'importa l'estat civil. Cridau-me al 206979.

DIVORCIADA de 43 anys, bona feina, alta, bona presència. Desig conèixer senyor, no m'importa el seu estat civil. tel.277990.

Estrangera de 59 anys, 182 d'estatura i 73 quilos de pes. Atractiva i dinàmica. Practic l'esport. Cerc senyor alt i bo que tingui cotxe. Tel. 721494.

Home de negocis, 168 d'estatura, 69 quilos. Parl 4 idiomes, m'agradaria tenir relacions serioses amb senyora/senyoreta. Nacionalitat indiferent, que sia seriosa i ordenada. Tel. 710087.

Fadrina, aficionada a la música i a la pintura, feina fixa. Vull conèixer jove de 20 a 26 anys amb similars gusts per a sortir junts. Tel. 721494.

Estrangera, moreneta, simpàtica, carinyosa, traductora, aficionada a l'esport, ball i demés. Vull formar parella o matrimoni amb senyor de 36 a 46 anys, sense mal vicis. Tel. 710087.

Viudo de 58 anys, educat, amb casa, cotxe, ingressos elevats. Desitjo trobar senyora. Tel. 710087.

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A

L'ESTEL de Mallorca

Nom: D.N.I.

Cognom: TELF:

ATENCIÓ

- Escriuiu un sol anunci per cupó.
- Usau lletres majúscules.
- Escriuiu dins el requadre el text.

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:
S'ARENAL DE MALLORCA: Camí de les Pedreres, 132 — 07600 —
SES CADENES DE S'ARENAL

PER IL·LUMINAR LA SEVA LLAR
ELÈCTRICA NYEGOS
Jaume Balmes, 45
Telèfon 29 56 18
07004 Ciutat de Mallorca

Per enviar o recollir qualsevol sobre o paquet en poques hores.
Urbans, regionals, nacionals, internacionals

Carrer Berlin, 24
Tlf.: 74 33 35 - 36
S'Arenal

PETITS ANUNCIS

Senyora 66 anys, separada, un fill, tenc cotxe, sense problemes. Desig conèixer senyor educat i sincer, a qui agradi passejar, conversar. Tel. 710087.

Fadrineta 29 anys, som funcionària. Desig conèixer home fins als 35 anys, educat, formal i simpàtic per finalitats serioses. Tel. 721494.

Separada legal de 40 anys, sense problemes, culta. M'agradaria refer la meua vida amb senyor formal. Jo estic disposada a fer-lo feliç. Tel. 710087.

Cap de vendes, 26 anys, garrida, fadrina, atractiva i carinyosa. Desig conèixer jove alt, simpàtic, educat, seriós i alegre, per relacions serioses. Tel. 721494.

Funcionari, alt càrrec de Múrcia resident a Ciutat de Mallorca. Tenc estudis superiors, cotxe, estalvis, 39 anys i un gran esdevenidor. Senyoreta per amistat i casament. Tel. 710087.

Cuïnera, 61 anys, activa, parenc més jove, 159 d'estatura, grasseta, ulls color de la mar. M'agraden les reunions entre amics, cerc senyor similar. Tel. 721494.

Funcionari alt càrrec, 320.000 mensuals, apartament propi, moto, cotxe, atractiu, elegant. Senyora o senyoreta que vulgui casar-se o amistat sincera. Crida'm al 710087.

Viuda 34 anys, vida acomodada, esdevenidor resolt. No tenc fills, professió immillorable, pis i cotxe propis, negocis a la península. Senyor culte interessat a conèixer-me. Fins matrimonials. Tel. 721494.

Fadrineta de 20 anys, visc tota sola, som comptable. M'agraden els viatges i els esports. M'agradaria contactar amb jove de 30-32 anys, educat, intel·ligent i amorós. Tel. 711494.

Secretaria, 32 anys, necessit carinyo, cerc senyor bon al·lot de fins a 45 anys, la resta no importa; som dolça, afectuosa, senzilla, de moment amistat, després fins matrimonials. Tel. 710087.

Fadrina de 34 anys, sabateria pròpia, molts de doblers, som propietària de finques. Estudis normals. Desig conèixer senyor de bona salut, feiner i formal. Tel. 710087.

Jove de bona casa, amorós i bo, 34 anys, bona salut i molt d'amor per dar-te. Telefona'm si estàs interessada per formar parella. Tel. 710087.

Fadrina de 32 anys, alta, bona presència, estudis, bona feina. Vull conèixer jove fins als 35 anys que sia alt, educat i treballador per a relacions serioses. Tel. 721494.

Cuïnera de 34 anys, alta, morena, ben garrida. Desig conèixer home d'una quarantena d'anys que sia bo i treballador per formar una llar. Tel. 710087.

Fadrineta, aficionada a la música, estudis universitaris, feina fixa. Desig conèixer home que sia sincer i responsable, de 38 a 45 anys per a formar parella. Tel. 721494.

Senyora de 48 anys, divorciada, bona situació econòmica, amb estudis. Desig conèixer senyor bo, sincer, formal. Tel. 710087.

Mestre d'escola, 47 anys, fadrina, aspecte juvenil. Estic interessada per conèixer senyor culte i de bon caràcter, m'és igual el seu estat civil. L'interessat pot cridar al 710087.

Empleat de banca de 30 anys. Som fadrí, alt, tenc cotxe i casa. Vull conèixer al·lota amorosa, bona i educada per a relacions serioses. Tel. 721494.

Fadrinango de 60 anys, amorós, bona presència, vida resolta. Me trob sol i vull conèixer una senyora de bon cor per a finalitats formals. Tel. 710087.

Al·lota de 26 anys, alta, simpàtica, de bon veure, culta. Vull conèixer jove bon al·lot, feiner per a sortir-hi i amb fins formals i seriosos. Cridau-me al 710087.

Necessit organista de més de 50 anys per tocar en un conjunt de música de saló. Mel i Sucre. Tel. 665336.

N'Aina i na Maria, dues inqueres de 16 anys, volen correspondència amb al·lots de la comarca. Escriure al carrer Fra Torrens, 75 Inca.

Tinc 28 anys i em sento bastant sol. M'agradaria trobar un amic amb qui anar al cinema, conversar i intercanviar idees. Sóc persona senzilla, només puc oferir una bona amistat. Apartat 892-07080 Ciutat.

Divorciada, 48 anys, la soletat és molt present en mi, i vull desfer-me'n, no tenc fills. Vull senyor amb bones qualitats, comprensiu, honest dialogant. Tel. 206879.

Divorciada de 30 anys, sense fills, cotxe xalet. La vida és curta com un somni i cal aprofitar-la. Vull conèixer home net, comprensiu i amorós. Tel. 710087.

Puericultora de 32 anys, 175 d'estatura. Som ben atractiva, agradable i imaginativa. Vull conèixer home per amistat i casarnos. Tel. 721494.

Motos Salom

Jerónimo Pou, 9 Tel. 468136
Tomas Forteza, 24 Tel. 462686

Divorciat amb un fill. Bona posició econòmica i social. Practic karate i altres esports. Tenc pis i xalet a zona turística. Me trob tot sol i el meu fill desitja una mare. Telefona'm al 710087.

Viuda de 58 anys, 184 d'estatura, estic prima, tenc estudis. Vull conèixer senyor de 45/69 anys per a relacions serioses. Tel. 721494.

Divorciada de 40 anys. Natural i veïna de Ciutat de Mallorca. Faig feina a la ràdio, 170 d'estatura i de complexió prima. Tenc pis, estudis i 100.000 ptes al mes. Vull amistat seriosa amb senyor alt, fidel i respectable. Tel. 710087.

Senyor amb negoci propi, atractiu i prim. M'agrada la pintura i l'escultura. Senyora similar que desitgi la meua amistat. Tel. 710087.

PALMA DE MALLORCA

CENTRO MATRIMONIAL

ALEXANDRE ROSELLÓ, 3-5-4
Tel. (971) 71 00 87

Si estau totsols, veniu i trobareu parella. Gran Prix Master a la qualitat Europea. Tlf.: 72 14 94

Al·lota de 25 anys molt atractiva desitja conèixer fadrí fins als 30 anys que sia feiner i sense vicis. Tel. 721494.

Administratiu de 25 anys, culte i atractiu amb inquietuds artístiques. Vull conèixer al·lota atractiva i que sia alta. Tel. 710087.

Professora fadrina de 40 anys. Morena, alta i prima. Vull conèixer home culte i agradable, sense vicis per a relacions serioses. Tel. 721494.

GASTRONOMIA

XINA ORIENTAL. Menjars i begudes xineses. Carrer de Joaquim Verdagué, 12. Tel. 266721, S'Arenal.

Restaurant Ca Na Lina. Tenim una carta ben assortida i un menú a 800 ptes. C/ Amílcar, 14. Tel. 492764. S'Arenal.

Restaurant Soley. Arrossos i menjar italià. C/ Gran i Gral. Consell, 8 (davant el Club Nàutic). Tel. 267025. S'Arenal.

Ca Na Puri. Pizzes des de 500 ptes. Menús a 625 ptes. C/ Faust Bonafè, 65. Tel. 429161. Son Ferriol.

L'ESTEL
de Mallorca

Telèfon: 265005

RESTAURANT DELFIN DORADO. Paelles, graellades de carn i de peix. Mení a 700 ptes. Joan d'Àustria, 13 Tel. 741095. Badia.

BAR RESTAURANTE ANDREU. Cuina variada i tapes. Sopars deportius i de companyia. Carrer de la Grua, 6 - Ca'n Pastilla.

SERVEIS PROFESSIONALS

Reparacions de TV - Vídeos - Audio - Antenes TV. Tel. 753580

BUGADERIA Super Clean, rentam en sec i amb iagua, mantes, cobertors i tota la resta. C/ de sant Antoni de la Platja, 8 - Can Pastilla. 260370.

TINTORERIA CALTOR. Netetja de catifes, mantes, cortines, cobertors i tota classe de peces de vestir. Carrer Torrent, 9 - S'Arenal. Tel. 265447.

Cerc al·lota que sia fan d'en Michael Jackson. Escriu-me al carrer del Port, 103-A, de Portocristo.

Jove que fa feina els matins, cerca feina pels horabaixes. Tel. 297067.

PNEUMATICS SON FERRIOL, equilibrats de rodes, canvi de rodes i pegats, alineació de direccions assistida per ordinador. Avinguda del Cid, 73. tel. 42 75 53 Son Ferriol.

BUGADERIA OLIMPIA. Servei a hotels i Restaurants. Rentat de roba a particulars. C/ Titus Livi, 10. Tel. 262960 Can Pastilla.

Botiga i pastisseria **Ca'n Manresa**. Carrer Fàbrica, 19. Palma. Tel. 731631. «La qualitat per damunt de tot».

BUGADERIA LLITERMA. Autoservei, rentat en sec i en banyat, neteja de catifes, servei ràpid. Carrer Virgili, 17. Tel. 26 63 31. Can Pastilla.

ZEN-SHIATSU, teràpia manual energètica basada en la medicina xinesa per mantenir la salut, augmentar el benestar i enfortir tots els sentits. Ideal per combatre l'estrès, les depressions i qualsevol desequilibri físic, emotiu, mental o espiritual. Tel. 264259.

FONTANERIA, gas, calefacció i electricitat. Instal·lacions CE. JU. Avinguda del Cid s/n Tel. 427992 Son Ferriol.

Persona cerca feina per fer a casa; mecanografia, ceràmica, llistes de correus... Tel. 29 70 67.

Es confecciona o arregla qualsevol peça de vestir, cortines coixins etc... Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netejat i rapidesa. Tel. 771005.

TELEVISORS, vídeos, radio-cassettes, arreglam. ELECTRONICA J. GARCIES. Carrer Francesc Frontera, 10. Tel. 264335- Coll d'En Rabassa.

GABINET DE PSICOLOGIA: Neurosis, trastorns de caràcter, psicoteràpia infantil, depressió. Tel. 427193

Tallers Vidal. Diessel i gasolina. Carretera de Son Fangos, 280. Tel. 262048. Es Pil·lari.

PLANXISTERIA, pintura, mecànica. Taller "SAN FRANCISCO". Camí de Son Fangos. Tel. 490314- Es Pil·lari.

BORSA DEL MOTOR

SI DESITJA UN COTXE nou de la nostra gamma, vingui i en parlarem. AGENCIA OFICIAL Renault. Tel. 413867 - Son Ferriol.

ENSENYANCES

Universitària fa classes de repàs, d'EGB i català a la zona de Pere Garau de Ciutat. Tel. 243383.

Cursos d'expressió corporal 1994. Grups d'adults els dilluns a les 18 hores. Grups de joves els dimarts a les 18 hores. Carrer Menorca, 6. 5.500 ptes al mes. Tel. 750041-713262.

Estudiant de Filologia catalana fa classes particulars d'EGB i BUP a 500 pessetes l'hora. Tel. 243742.

Estudiant de Filologia catalana fa classes de repàs d'EGB i BUP, preferentment assignatures de lletres. Demanau per na Carolina al 299829.

Oferim de franc cursos bíblics i subscripcions a revistes cristianes en català: Ajuda Evangèlica dels Països Catalans. Ap. 1022 Castelló 12005. Tel. 964-207607 (secció d'ensenyament).

Unió Mallorquina i la Coalició Nacionalista Europea

Unió Mallorquina signava fa uns dies l'acord de concórrer a les eleccions europees amb els nacionalistes canaris, valencians, gallecs i bascos. A l'acte de signatura, hi assistiren els màxims representants de cada una de les formacions: Xabier Arzallus, president del PNB, Victoriano Ríos, coordinador dels Partits Nacionalistes Canaris, Vicente González Lizondo, president d'Unió Valenciana, José Maria Mur, president del Partit Aragonès, Antonio Blanco, vice-president de Coalició Gallega i Maria Antònia Munar, presidenta d'UM. En aquesta reunió es va acordar, entre altres detalls de la campanya i el programa electoral, que el primer candidat d'UM a la llista de la Coalició Nacionalista fos al lloc sisè i s'expressà la voluntat que tots els partits integrants puguin comptar amb un secretari independentment que obtinguin diputat o no.

La cultura del terror

MANUEL FRAGA IRIBARNE (1967): "¡Hay que decir español y no castellano! El español es la lengua de todos. Se ha transformado ya en la lengua de España (...) Porque Cataluña fue ocupada por Felipe IV, fue ocupada por Felipe V, que la venció, fue bombardeada por el general Espartero, que era un general revolucionario, y la ocupamos en 1939 y estamos dispuestos a ocuparla tantas veces como sea necesario y para ello estoy dispuesto a coger el fusil de nuevo. Por consiguiente, ya saben ustedes a qué atenerse, y aquí tengo el mosquete para volverlo a utilizar" (100).

MANUEL AZAÑA (1937): "Una persona de mi conocimiento asegura que es una ley de la Historia de España la necesidad de bombardear Barcelona cada cincuenta años. El sistema de Felipe V era injusto y duro, pero sólido y cómodo. Ha valido para dos siglos" (101).

FRANCISCO (jugador de futbol del Sevilla l'any 1986): "¿Te gustaría irte a Barcelona? -A mí la Torre del Oro y la Giralda me tiran mucho, pero si viene un equipo con dinero... Y el Barcelona es un gran equipo. Lo que me molesta de Barcelona es que allí la gente te hable catalán.

-Pues sí, Francisco, ya ves, en Barcelona la gente habla catalán. -Yo comprendo que una región pueda tener su dialecto, pero en Cataluña se pasan. Y que me hablen en catalán a mí, con esa pinta de andaluz que tengo, me molesta muchísimo. Y eso de que hagan entrevistas en catalán en las emisoras, tampoco me parece lógico... Es que en Andalucía somos muy españoles, y a mí, cuando oigo el himno nacional, se me ponen los pelos de punta.

-¿Y tú que entiendes por ser muy español? -El prototipo del español muy español es el andaluz o el castellano medio"

Unió Mallorquina arriba a aquest acord després que Maria Antònia Munar s'entrevistàs amb el president de CIU, Jordi Pujol, el president del PNB, Xabier Arzallus, i el coordinador dels partits nacionalistes canaris, Victoriano Ríos, per tal d'estudiar la possibilitat de crear un front comú de tots els nacionalistes de l'Estat. Després que CIU renunciàs presentar-se a les eleccions europees amb la resta de nacionalistes de l'Estat, el Comitè Executiu d'Unió Mallorquina va decidir continuar les converses mantingudes fins aquest moment i ratificar la participació a les eleccions europees amb la Coalició de Nacionalistes, integrada per canaris, valencians, gallecs i bascos; la presidenta del partit, Maria Antònia Munar, expressava la voluntat decidida d'UM de no renunciar a cap comici electoral. En una roda de premsa en la qual es va donar a conèixer aquesta decisió, Munar va dir que UM és un partit nacionalista independent de talant centrista que reivindica la identitat nacional de les Illes Balears i que la nostra Comunitat Autònoma ha de tenir un lloc en el concert europeu al costat d'altres nacionalitats naturals que han de participar en la construcció de l'Europa dels Pobles.

En el decurs de la seva intervenció Munar va explicar els motius del perquè UM es presenta conjuntament amb canaris, valencians, gallecs i bascos: "Unió Mallorquina, el que tenia molt clar com a partit nacionalista, és que havia de defensar l'Europa dels pobles i que havia d'estar present a Europa, i que ho havia de fer en condicions d'igualtat amb la resta de partits amb els quals anàs. UM va amb la Coalició Canària, PNB, valencians i gallecs com un partit més; el que no podia fer UM era anar amb condicions de desigualtat a dins llistes d'altres partits nacionalistes de la resta de l'Estat. De totes maneres, el desig d'UM hauria estat que tots els partits nacionalistes haguessin anat junts perquè el districte únic d'aquestes eleccions europees és tot l'Estat espanyol. Hauria estat el millor per a UM i per a la resta de partits. Des del moment que hi ha un partit o dos que estan coaligats i no volen cap altre partit, com és CIU, en aquest cas UM no podia mai proposar al seu Consell Polític anar amb aquestes sigles."

La presidenta d'UM va aprofitar l'ocasió per exposar a grans trets les característiques més importants del programa europeu que la formació que lidera pensa presentar. En aquest sentit va dir que s'ha de fomentar especialment la cooperació econòmica i tecnològica amb els països de la Mediterrània Europea que per proximitat geogràfica constitueixen el nostre objectiu prioritari. El partit d'UM ha preparat una sèrie de propostes concretes que van des de l'impuls de polítiques econòmiques sectorials que pemetin l'accés dels nostres productes en igualtat de condicions fins a polítiques de formació que potenciïn l'adequació del país a la nova realitat que exigeix el Mercat Interior Europeu. UM

La crisi de la mili

Editorial de «El País»

L'actual model de defensa nacional —exèrcit meitat professional, meitat de lleva, a l'horitzó de l'any 2000, flanquejat per un servei social substitutori cada vegada més arrelat entre la joventut— es basa en una hipòtesi que, de no verificar-se, amenaça de fer-lo inviable: que el rebuig a la mili obligatòria no passi d'esser una opció minoritària. Idò bé, aquesta hipòtesi du camí de revelar-se falsa si, com pareix, els objectors al servei militar superen l'any 1994 els 100.000, xifra no gens desorbitada si tenim en compte que se n'han comptabilitzat 10.782 només el primer mes de l'any. Això suposaria un increment del 57% en relació al 1993, any que hi va haver 68.209 objectors.

No és estrany que aquest desenvolupament fulgurant de la objecció de consciència, unit al desafiament civil que representa el moviment cada vegada més nodrit dels insubmisos —9.393 l'any 1993— que constitueix un augment del 19% respecte a l'any anterior), comenci a llevar la son a governants i responsables polítics. El director general d'Assumptes Religiosos i Objecció de Consciència ha advertit que de mantenir-se aquest rebuig social al ritme actual serà inevitable el col·lapse del servei militar obligatori per manca de joves disposats a fer-lo.

Però no sols la mili corre el risc de convertir-se en un antiguitat als ulls d'una joventut cada cop més distanciada de tot allò que la mili representa. L'allau de "fugits de la mili" emparat sota la manta de l'objecció de consciència, amenaça amb dur-se'n per davant el servei social substitutori. No existeix cap dispositiu, ni públic ni privat, que sigui capaç de satisfer la demanda de 100.000 objectors a l'any. Encara que el ministre de Justícia hagi anunciat la reforma de l'esmentat servei social en profunditat i hagi multiplicat els convenis de col·laboració amb administracions públiques i institucions humanitàries no governamentals, incloses obres assistencials i missionals de l'Església catòlica. Un esforç que ha suposat duplicar les 25.000 places existents però que, probablement, no serà suficient a curt termini.

Altres vegades es corre el risc, doncs, que les reformes legals i administratives previstes, siguin uns pegats foradats d'una situació que exigiria d'una cirurgia més radical: la d'articular d'una manera distinta de l'actual el principi constitucional que estableix "el dret i el deure dels espanyols de defensar Espanya". I no es veu que pugui ésser aquesta d'altra manera que la de procedir a una professionalització total del servei de les armes, així com a un desenvolupament del voluntariat social en el marc d'una nova llei de servei civil. Una manera distinta, per cert, però que no implica una ruptura radical amb l'actual model de defensa. Es tractaria de dur fins a les seves últimes conseqüències el principi de professionalització ja admès i oferir als joves una opció real i atractiva de compromís solidari amb la societat.

Dels arguments tradicionals contra l'opció de l'Exèrcit professional només l'econòmic manté avui la seva virtualitat. Però és impossible determinar quins és el cost d'un exèrcit professional sense que, prèviament haguem avaluat els seus efectius. O sigui que en el cas d'Espanya, el primer que s'ha de fer és un debat nacional —la societat i al Parlament— damunt aquesta qüestió tan important. Quin exèrcit necessita Espanya, en nombre i qualitat d'efectius perquè la seva defensa militar sigui dissuasiva en temps de pau i eficaç en temps de guerra, així com per dur a terme dignament seus compromisos internacionals, tant en el marc de l'ONU com de l'OTAN? És segur que el contribuent espanyol no pot sufragar un exèrcit professional tan gran com l'actual, però no ho és tant que no pugui fer-ho amb un d'estrictament ajustat a aquests objectius, en el marc de les aliances militars en què se situa Espanya. De totes maneres, aquest és un debat que s'haurà de fer, i més aviat del que era previst donat el ritme ràpid amb què ha avançat aquest problema.

ELS MIRACLES D'EN JAUME JOAN BOVER!

Les mans que curen
Donan massages
biomagnètics a deportistes
C/. Joan Alcover, 10, entresol
Tlf.: 46 44 00. Ciutat de Mallorca

Pepe Romero
PERRUQUERIA DE SENYORS
Especialitat en tall a la navalla i amb tisores
Carrer Dofl, 4 - Tel. 26 29 56
CAN PASTILLA

L'ESTEL
de Mallorca
EL MILLOR
SUPORT
PUBLICITARI
DE LA SEVA
EMPRESA
A LA NOSTRA
COMARCA
Tel. 26 50 05

Tres classes de gent hi ha

Climent Garau i Salvà

Si anam repassant la història, des fets mos *enterarem* i a dins ella llegirem per uns molt trist repertori; uns visqueren dins la glori servits d'exquisit menjar i els palaus que habità de molt alta trajectori.

Un altre al mon vingué de sa mateixa manera, però dins un altre esfera diferent ritme dugué; en treballs s'entreguè de manejar pic i pala, de sa terra se cuidava d'arbre i d'animal també.

De dins sa guarda sortiren gens de diferent pensar, inclinats a estudiar, formes que los convenien; de tots s'aperibirien a seva convenienci, a tot ferien sentenci des mode que trobarien.

Sa idea los cridà de pujar alt escaló, duguent sa direcció benefici sen traurà; ben mudats podran anar, també a festes i convidats; de sous ben remunerats, de plaers disfrutaran.

Per això sa Humanitat en tres parts se dividí, si ho mirau, és així; aquesta és sa veritat: uns a un treball forçat i s'altre molt de xerrar i s'altre s'inclinarà. Ministeri de temps passat.

El xerrador arribarà a comandar sa nació, a sa molta població la va sebre conquestà; los prometé bon estar, que res mai los mancària, tota llibertat tendria per sa vida disfrutar.

Se posà a estudiar la seva hàbil jugadeta, girant-se d'esquerra a dreta per res poder descuidar; a tot objecte gravà a seva conveniència; això ha estat sa sentència que a la pràctica s'aplicà.

Amb màquines sofisticades, duen tothom controlat, allà et tenen senyalat totes ses teves potades; moltes de gents col·locades se guanyen molt bon jornal, sa ruïna és fatal. D'això sentin ses singlades.

Jesucrist molt va lluitar, per 'quelibrar sa balança va posar molta constància per s'esclau alliberar. Això li va redundar anar contra es capital; a una creu amb gros clau de fusta se'l va enclavar.

Herència d'aquells esclaus sa lluita continuaren, molts de morts pel camp [deixaren] sofrint glòria i fracàs; un ideal conservàs de fe i de unió; a dins molt grossa nació un curt temps la governàs.

El capital soscavà, *empleant* molt grossa astúcia; a tot tascó posaria pel *mando* poder comprar; es duro que ell canvià s'ideal de es segons, deixaren velles lliçons que el seu mestre senyalà.

Aquell esperit que hi hagué podem dir de temps enrera, ha perdut sa carrera; avui cap força ja té. Se va a *lo* que convé, cercant sa conveniència cada qual fa sa sentència, per omplir es seu paner.

A s'esclau *desparramat* que ningú el protegeix li han carregat un pes que duu amb dificultat; es jornal escassejat, es petit negoci tanca; dins la mar la barca dansa, i el peix s'ha esfumat.

Però hi ha un gran sector, el que Jesús fustigava, els seus fets injuriava, que se va cobrint d'honor. Manegen als seu favor, els fabulosos tresors, els seus valors són tan forts que en tones pots sumar-ho.

Tresor que te gran valor, caixes i bancs establits, són els factors preferits que manegen tot factor. El pobre treballador si té cap necessitat, se troba ell obligat a *lo* seu empenyar-ho.

A trenta per cent li contem s'interès que ha de fer si a ell sobre dobler, li resulta poca *monta*; així sa roda mos brota dins mon desequilibrat; tothom s'ha acostumat mirar si s'altre pot fotre.

MINIMAX INSISTEIX EN LA DEMANDA D'UN SEMÀFOR. Els representants de l'establiment mallorquí MINIMAX, van presentar el passat dia 10 de març al Consolat de Mar, seu del Govern Balear, una nova sol·licitud perquè s'instal·li el semàfor en la confluència dels carrers Cirerer-Aragó. En aquesta ocasió la demanda estava avalada per 3.800 signatures recollides entre els veïnats de la barriada i els usuaris del mencionat establiment. Segons opinió dels responsables de MINIMAX i dels veïnats, la instal·lació del semàfor és una necessitat imperativa a causa del tràfic massiu de la zona, fet que provoca llargues coes d'espera i possibles nous accidents com els que desgraciadament ja han passat. La direcció de MINIMAX opina que les autoritats de la Conselleria d'Obres Públiques del Govern Balear, haurien de prendre consciència de tal necessitat.

PP-UM: LA RUPTURA

Es Gall

A la fi hi ha hagut ruptura d'UM amb el PP. Era tal l'encamadura que, per rompre l'estructura, una part s'ha fet malbé: dins el forat de Cultura s'ha ficat com una fura l'honorable Conseller.

Mare meva, quin desvari! Nacionalistes? Ni un ral. Per a En Domingo Ferrari, de nació sense ideal, resulta més necessari seguir cobrant d'Ifebal.

Sols sereu nacionalistes, si feis nació de debò. Si n'hi ha que cerquen pistes per pujar i fer-se d'or, borrau-los de vostres llistes... Les bombes solen fer tro!

Feina i lluita és lo que toca. Mallorca massa ha sofrit; fa massa temps que badoca i aguanta com una lloca que la caponi Madrid.

A sabates, macolins hi fan nosa i a nació els qui cerquen un escó i paren els trampolins per situar-se millor... A Mallorca, mallorquins!

Formació d'un dels equips de la Unió Esportiva Beta Color. Un club amb onze equips: dos de futbol 7, dos de benjamins, dos d'infantils, dos de cadets, dos de juvenils i un d'amateurs. La majoria de jugadors són de la barriada de Pere Garau de Ciutat.

En Pep Bastida és l'amo, en Toni Olive l'encarregat, na Loli i en Xavi els músics i els balladors, dos turistes que s'ho passen bé. Així ho fan cada vespre el músic bar és Copeo del carrer de la Porciúncula a les Meravelles de s'Arenal.

Infantils del Club de Futbol Can Pastilla. Van tercers a la classificació. El club també té un equip de futbol 7, un d'alevins i un de cadets. La direcció del club es queixa de la manca d'instal·lacions municipals a Can Pastilla. Han d'anar a jugar als pobles veïns, i això no va bé.

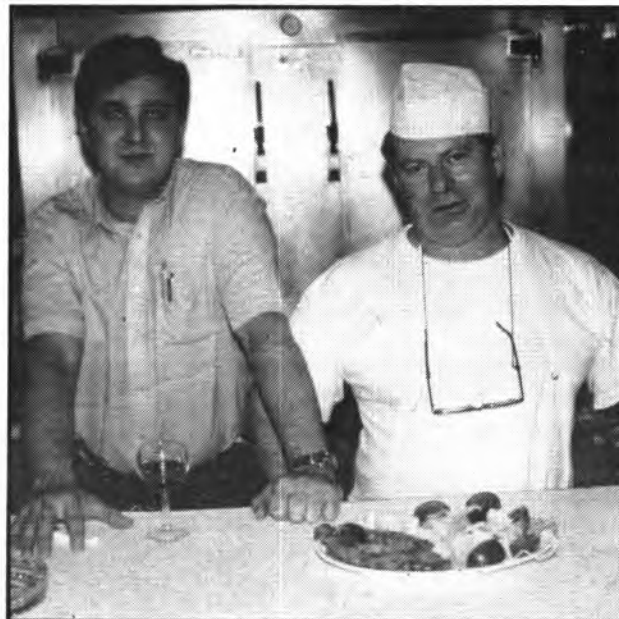
Josep Roperó és el *maître* del restaurant Ca Na Lina, de s'Arenal. Serveix menús, que cuina na Lina, des de 800 pessetes fins a les 2.300. Un restaurant de cuina mallorquina on es poden menjar sopes, caragols, arrossos, llom amb col, albergínies farcides, porcella rostida i moltes coses més.

La família Garcia-Campana regenta el restaurant Casa Vicente, de Ciutat Jardí. Despatxen espatlla de xot, graellada de peix, marisc i altres coses. Fan menús a 800 pessetes, a la carta s'hi pot menjar per unes 2.000 ptes.

Gimnastes del Gimnàs Zeus de Can Pastilla exhibint els seus trofeus.

En Felip Llabés i en Manuel Nieto són els nous amos del restaurant Camborio al carrer Virgili de Can Pastilla. A partir d'ara, aquest restaurant, no s'hi juga, els nous propietaris hi estan per servir el públic. Fan cuina mallorquina com el llom amb col, sèpia a la mallorquina, espaguetis amb gambes i moltes coses més. A la carta s'hi pot menjar per unes 2.000 ptes., el menú del dia en val 800.

N'Angel Iglesias és l'amo del Pub Tropics, de Can Pastilla. Fa còctels polinesis i hi ha bona música i bona companyia.

N'Antoni Salines és l'amo de l'hamburgueseria El Perro Glotón, del Coll d'en Rabassa. Despatxa *hot-dogs*, hamburgueses i broquetes àrabs. Un lloc on es pot menjar i beure per 550 ptes.

En Tino Moreno és l'amo del Pub Motos, de Can Pastilla. La gent de la comarca hi va a fer una copa, trobar-se i xerrar una estona.

En Ramon Blanco és l'amo de la Pizzeria Can Tano, del Coll d'en Rabassa. Despatxa pizzes i hamburgueses. Un lloc on es pot menjar i beure per 600 ptes.

En Joan A. Sarrion i na Gin Ducan se casaren el passat dia 13 de novembre a la Catedral de Ciutat. El sopar de noces fou a los Arcos del Poble Espanyol. Foto Zarauz.

Na Catalina M. Alcaraz i Ferretjans fou batiada el passat dia 22 de gener a l'església de Nostra Senyora de Gràcia de Llucmajor. El sopar per celebrar aquest esdeveniment fou al restaurant Gran Via de la mateixa ciutat. Foto Zarauz.

N'Isabel Jiménez i n'Andreu González se casaren el passat dia 22 de gener a l'església parroquial del Coll den Rabassa. Feren el sopar de noces al restaurant Tai-Tai de s'Arenal. Foto Zarauz.

ZARAUZ
Fotografia

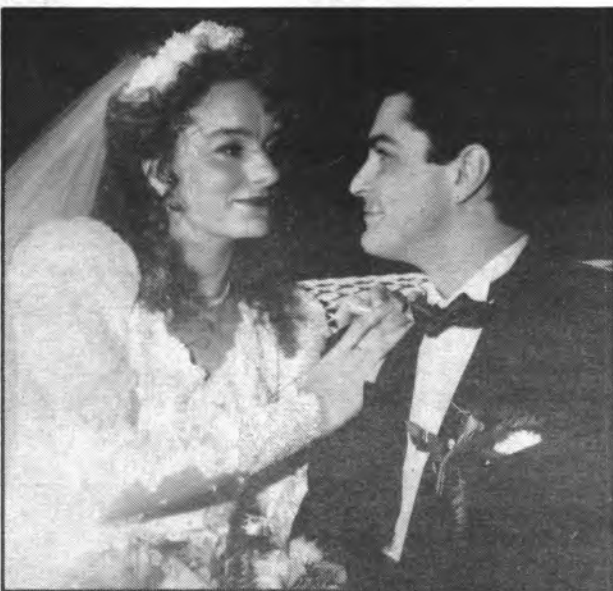
C/ Cardenal Rossell 38 Tel. 26 19 51 COLL D'EN REBASSA

MAJOR, 5 - TEL. 580314
07200 - FELANITX
MALLORCA

N'Isabel Dalmau i n'Adolfo Jiménez se casaren el passat dia 11 de desembre al jutjat de Valldemossa. Feren el sopar de noces al restaurant sa Torre. Foto Zarauz.

Na Pilar Roda i en Santiago Alcalà se casaren el passat dia 5 de febrer a l'església parroquial d'Andratx. El sopar de noces fou a sa Gruta. Foto Zarauz.

En Javi i na Montse es casaren a la parròquia de Llucmajor. El sopar de noces fou al restaurant Tai Tai de s'Arenal. (Foto Kamal)

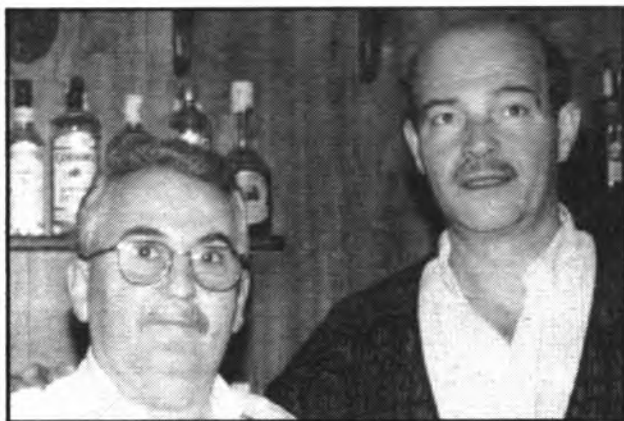
En Josep Zanguera i na Maria Elena Rodríguez se casaren el passat dia 19 de febrer al santuari de Gràcia de Llucmajor. El sopar de noces fou a Binicomprat. Foto Zarauz.

RESTAURANT SA TORRE

Banquets i celebracions. Disposam de diversos salons adequats a cada necessitat. Parc infantil.

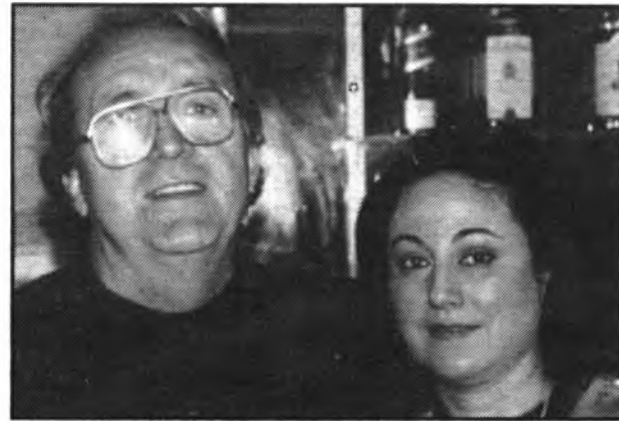
Carretera s'Arenal - Cap Blanc, quilòmetre 7'50. URBANITZACIÓ SA TORRE. Tlf. 74 17 77

En Josep-Maria Palomares i en Jesús Pol són els amos del restaurant Ponny Express, de Can Pastilla. Fan conill amb ceba, porcella rostida, espatla de xot, sopes mallorquines, caragols amb fonoll... A la carta s'hi pot menjar per 2.500 ptes. El menú en val 800 i es pot triar entre tres primers i tres segons.

En Joan i en Miquel són els amos del restaurant Merendero i de la Mejillonera, tots dos a Can Pastilla. Restaurants especialitzats en peix, marisc i carns. Al Merendero es pot menjar per unes 2.500 ptes. Fan menús a 700.

En Ramon Parets i na Maria Sanxo són els amos del restaurant Soley de s'Arenal. Fan cuina francesa i italiana. Són especialistes en arrossos o pizzas. A la carta s'hi pot menjar per 1.200 pessetes, el menú en val 800.

Són els amos del restaurant Es Mollet, del Portitxol, de llinatge Salvà-Frau; torren i serveixen peix i marisc fresc que bota, duit al Portitxol pels pescadors cada matí. És un restaurant de categoria on es pot menjar i beure per un mínim de 5.000 ptes.

La família Soto i la família Baños regenten el restaurant Os Canteiros, de Can Pastilla. Fan cuina gallega. A la carta s'hi pot menjar per 2.000 ptes. El menú en val 900. Recentament han obert just al costat del restaurant el karaoke Van y Cante.

Són les germanes Serra, madones del restaurant Can Tito del Molinar. Fan cuina mallorquina. Serveixen peix fresc, conill amb ceba i llagosta. Fan menús a 800 ptes. A la carta s'hi pot menjar per 2.000 ptes.

L'ESTEL

de Mallorca

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom:

Carrer:

D.P.

Població: Tel.:

M'interessa una subscripció:

☐ SEMESTRAL 1.500 PTS

Rebut domiciliari a un banc

Banc:

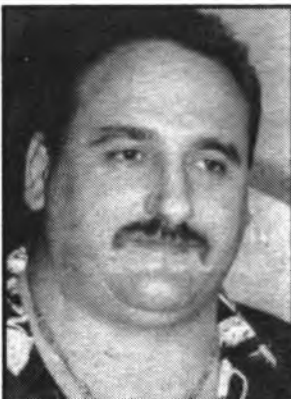
Direcció:

N.º entitat: N.º suc.:

Compte n.º:

Firma

Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Camí de les Pedreres, 30 - S'Arenal

En Manuel Troncoso ha obert un restaurant nou a Can Pastilla. Es diu O'Polpo. Fa cuina gallega. Cuina peixos, mariscs i carns. A la carta s'hi pot menjar per 1.800 ptes. El menú en val 900. També té un menú casolà per 700 ptes.

Na Marcel·la de la Torre és la madona jove de la pizzeria Caño 14, de Can Pastilla. Despatxa pizzas, pastes italianes i cuina catalana. Despatxa menús a 700 ptes.

MATERIALS PEL LA CONSTRUCCIÓ

CAN MARÍ

Carretera de Manacor, 403 - Davant la gasolinera - Telf. 42 83 00 - SON FERRIOL. DISSABTES DEMATÍ OBERT.